

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izba za vsak dan svojo izvedbo in praznično.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Državni zbor.

Službena pragmatika. — Vladne besede in Hoheislova bakija. — Bistvo klerikalne opozicije. — Poostrena parlamentarna situacija. — Draginjski odsek o prekupčiji. — Sejno poročilo.

Dunaj, 22. maja.

V zbornici so se danes odigravali karakteristični prizori. Minister Heinold, ki je našteval sankcijske ovire v odsekih predlogih glede službene pragmatike, je s posebno vnuemo branil § 31. in 32. vladne osnove, ki, kakor znano, znatno omejujejo koalicijsko svobodo državnih uslužbencev. Ta dva paragrafa določata med drugim, da mora uradnik vse opustiti, kar bi škodilo disciplini ter razmerju pod, in nadrejenosti, ter da ne sme biti član društva, katerega namen ali delovanje bi ne soglašalo z uradniškimi dolžnostmi. Odsek je napram prvi določbi izrecno poudaril, da službeno razmerje nikakor ne sme ovirati uradnika v izvrševanju državljanskih pravic, drugo določbo pa je sploh črtal.

Baron Heinold pravi, da je to odsekovo stališče za vladno nesprejemljivo in da vztraja le - ta v interesu redne uprave, državne avtoritete in ugleda uradništva pri svojem, poudarja pa, da vladna teh določb nikakor ne želi zlorabljati v veksatorične svrhe in da se jih hoče posluževati samo v onih izjemnih slučajih, v katerih bi njena avtoriteta dejansko ogrožena.

Kot odgovor na te dobrohotne in »ljudomile« besede, ki bi bile marsikaterega prepričale, so prečitati so cialni demokratje tajno, z dne 20. maja datirano naredbo dunajskega poštne redsednika, katere prepoveduje poštne uslužbenecem udeležbo na nekem zborovanju, ki bi naj znova poudarilo materialne zahteve poštne nastavitve, grozi udeležnikom z disciplinarnimi kaznimi in pozivlja uradne predstojnike, da denuncirajo »agitorstvo in demonstracije«. Danes se tako postopanje visokega funkcionarja še lahko označi kot zloraba uradne oblasti, čim pa bi bila uzakonjena §§ 31. in 32., bi to postalo golo izvrševanje zakonite dolžnosti, kajti očitno greši uslužbenec, ki se udeleži protivladnih prireditvev proti dolžnostim, ki mu jih

nalaga razmerje pod- in nadrejenosti.

Hoheislov ferman brani danes z izgovorom, da je bilo zborovanje sklicano pod devizo: »proti vladi!« in res je stanovsko uradniško zborovanje s takim programom nekam čudno.

Toda, to še ne upravičuje, da se v obeh navedenih paragrafi določa nekaka generalna polnomoč, postopati proti uradnikom, ki so »proti vladi« — že radi tega ne, ker je ta pojem tako splošen in negotov, da se ga da na vse načine zlorabljati. Včeraj je bilo zborovanje poštne uslužbenec, naperjeno proti vladi kaznjivo, jutri bo na podlagi §-ov 31 in 32 tudi to kaznjivo, če je uradnik pristaš protivladne, opozicijske stranke, bo nedopustno, da voli uradnik protivladnega kandidata . . . Kaj pomeni to dostikrat v narodnem oziru n. pr. pri nas na Slovenskem, to si more vsak sam razložiti in premisliti.

Upravičeno se je zahvalil posl. Glöckel poštneemu prezidentu Hoheislu, da je z bakljo posvetil na konsekvence določb §-ov 31 in 32 vlad. predloge in trditi se sme, da je Hoheislova naredba najresnejše svarilo k skrajni opreznosti. Ne gladke besede ministrov, temveč trde besede paragrafov je treba premisliti. Ne le one stranke, ki iz naprednih razlogov zahtevajo za državne uslužbence popolno koalicijsko svobodo, temveč tudi one, ki nočejo zakriviti za svoj narod velike nevarnosti, in to so predvsem stranke malih narodov, brez ozira na program, bodo po izkušnjah današnjega dne §-a 31 in 32 odklonile ter vztrajale pri predlogih odseka.

Brezdvomno je smatrati vsled današnjih dogodkov položaj za jako poostren in nasprotja med vladno in parlamentom so postala še globlja, še manj premostljiva.

Debata postane skoraj še intenzivnejša in upanje, da bo jutri generalna razprava končana, je splavalo po vodi. Danes so govorili v cellem trije govorniki, za jutri grozi posl. dr. Verstovšek z majhnim obstrukcijskim poskusom.

Posl. Verstovšek prične izvajati včeraj sklenjeno »opozicijsko taktiko« svojega kluba. Treba si je to »opozicijo« dobro ogledati.

Dr. Šusteršič se je na pritisk dalmatinskih in istrskih poslancev

odločil, odkloniti proračunski provizorij.

To je udarec, ki nikogar ne boli, najmanj pa vlado, ki ima glasove za provizorij že zasigurane. In klerikalci svoj opozicijski madaž takoj popravljajo s tem, da na videz svojo opozicijo še poostrejejo. Toda poostrejujejo jo tam, kjer je to v prid in prospeh vlade: oni so ostri opozicijski, da, obstrukcionisti proti službeni pragmatiki, katere edino vlada ne želi, oni obstruirajo v naučnem odseku proti razpravi o spremembi §-a 55 drž. šol. zak., katero je posl. Verstovšek tudi danes zavlačeval z nesmiselnimi predlogi, ker vlada za enkrat o tej spremembi noče ničesar vedeti, oni pripravljajo obstrukcijo v gospodarskem odseku, v katerem se vlada najbolj boji naglega dela in hitrih sklepov, saj nima denarja za izveditev kanalov, oni pa niso opozicijski tam, kjer bi mogli udariti vlado, torej predvsem v brambnem odseku.

Taka, velikopotezna razdeljena »opozicija«, je dobra, da izbriše oči raznim slepim pristašem, ne more pa svedeti v nobenem oziru prepričati ne parlamenta, ne objektivne javnosti, in najmanj more napraviti kak utisk na vlado. Narobe, taka opozicija je tako sumljiva, da jo je najbolje imenovati »vladno opozicijo« — pravo ime za otroka, ki ga je rodil »Hrvaško - slovenski klub« s svojim včerajšnjim sklepom.

Sicer pa je dobro, da pričnejo skoraj počitnice. Ovzdušje v parlamentu ni nikakor prijetno, na vseh koncih in krajih se pojavljajo nove težkoče in zapreke.

Dogodki v ogrskem parlamentu so odsevali tudi v naši zbornici ter izzvali v brambnem odseku burne prizore. Posl. Winarský se je lotil cesarja osebno, bil klican k redu, vladni zastopniki so sejo zapustili in končno je prišlo med nemškimi in nacionalci in socialnimi demokrati do jako burnih konfliktov.

Zadeva rusinske univerze je zopet v jako težavni situaciji. Dogovori med vlado in Poljaki, oziroma Rusini so se tako zavlekli, ki ga je rodil »Hrvaško - slovenski klub« do Binokosti ni pričakovati nikake odločitve, cela stvar je zopet odložena in vlada skuša Rusine potolažiti z izrecnim poudarkom, da je Lvovska univerza utrakvistična in da ostane taka, dokler ne bo otvorjeno rusinsko vseučilišče.

Danes je bilo poslancem tudi izročeno tiskano poročilo draginjskega odseka o predlogih glede prekupčije. Odsek predlaga svoje resolucije v treh skupinah; prva obsega določbe proti spekulaciji z žitom in moko, druga vsebuje predloge kako pospešiti neposredne stike med producentom in konzumentom ter zahteva 1. pospeševanje gospodarskih (kmečkih) zadrug; 2. reformo zadružnega prava in davčne olajšave za zadruge; 3. izdatnejše subvencioniranje zadružnih zvez, in onih od zadružnih ali avtonomnih organizacij ustanovljenih podjetij, ki imajo namen, izločiti prekupčijo; 4. ustanovitev centralne zadružne blagajne. Vlada se nadalje poziva, da se posluži pravice določiti za živila maksimalne tarife, da objavlja tržne cene ter poskrbi, da se bo živina na sejmih prodajala po teži. Tretja skupina resolucij namerava pospešiti izobrazbo in gospodarske zmožnosti srednje in male trgovine. Kot sredstva navede odsek: strokovno izobrazbo trgovcev, trgovsko zadružništvo v svrhu skupnega nakupovanja blaga, organizacijo trgovskega kredita, pospeševanje onih sredstev, ki služijo nakupovanju v gotovini (rabatna hranilna društva), končno zahteva odsek zakon proti oduševstvu v gotovinskem prometu. O teh predlogih govoriti bo na mestu čim pridejo v zbornici na razpravo.

V naslednjem podajemo sejno poročilo:

Razpravo o službeni pragmatiki je otvoril minister baron Heinold z izjavo, da so nekatere točke odsekovega načrta za vladno popolnoma nesprejemljive. Taka točka je določba, da mora ta zakon 1. julija l. l. stopiti v veljavo. Uradniški zakonni provzročajo trajni izdatek 29 milijonov in vsled tega ne morejo postati ti zakoni veljavni, doker niso dovoljeno pokrite. Dalje ne more vlada sprejeti § 31. in 32. službene pragmatike, ki urejajo zadrževanje uradnikov v službi in izven službe. Pragmatika ne sme določati samo pravice uradnikov, marveč tudi njih dolžnosti. Statuiranje stanovskih dolžnosti uradnikov ni nikake novotarija. Vlada nikakor ne misli onemogočiti delovanje uradnikov v družini, a zgodi se lahko, da pridejo

vsled takega delovanja v nasprotje s svojimi zapriseženimi dolžnostmi. Službena pragmatika pa mora sloneti na načelu reda in pokorščine. Minister se je bavil z različnimi posamičnostmi načrta in potem razpravljaj o reformi uprave.

Nemški nacijonalec Held je kritikal ukaz poštnega ravnateljstva, s katerim je bila poštne uradnikom vzeta svoboda besede ter se zavzel za odsekov načrt. — Govorila sta še posl. Glöckel in Kalina oba za uradnike.

Zbornica je potem prekinila razpravo in se bavila z reformo hišnonajemninskega davka.

Naučni odsek je danes nadaljeval debato o premembi § 55. drž. ljudskošolskega zakona. Slov. klerikalec dr. Verstovšek, ki skuša že od kraja s formalnimi predlogi in sitnostmi preprečiti rešitev te zadeve, je danes zopet delal vse mogoče sitnosti in težave. — V brambnem odseku je soc. demokrat imel Winarský imel vehementen govor. O tem, da je krona obljubila za Ogrsko uvedbo splošne in enake pravice in da se to še ni zgodilo, je Winarský tako govoril, da so domobranski minister in vladni zastopniki zapustili dvorano.

Krajevne deske.

Deželni vladi ni menda po volji, da je prenehal svoj čas po občinah nastalo razburjenje radi napisov po krajevnih tablah. Z razpisom z dne 19. aprila 1912 št. 1095/Pr. je c. kr. deželno predsedstvo naročilo okrajnim glavarstvom, skrbeti za to, da napravijo občine napise na krajevnih deskah v slovenskem in nemškem jeziku, pri čemer morejo v nemškem besedilu rabiti v občinski leksikon vtihotapljene spakedranke, kakor na pr. Prostranegg. C. kr. okrajna glavarstva so že izdala občinam dotične fermane, in sicer zahtevajo nekatera takojšnjo napravo dvojezičnih napisov, druga pa z ozirom na to, da so bile v večini občin krajevne deske šele pred kratkim prenovljene in bi se jim s tem povzročili novi stroški, da se to zgodi le polagoma.

Po § 9. zakona z dne 29. marca 1869. drž. zak. št. 67 ima politično

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Prvi del.

(Dalje.)

Za nekaj minut je vtihnil, potem je povzel: »Vse, kar vidim, me spominja, da v par dneh tega ne bom več videl... Strašno je... Ničesar več ne bom videl... ničesar, kar biva... najmanjših stvari ne, ki jih rabimo... kozarcev... krožnikov... postelj, kjer je tako sladko počivati... voz ne... In tako prijazno je, peljati se zvečer na izprehod... kako sem ljubil vse to.«

S prsti obeh rok je nervozno in nalahno gibal po stranskih oprimih svojega sedea, kakor bi igral na klavir. In vsak njegov presledek je bil mučnejši od njegovih besed, tako zelo je bilo čutiti, da premišljuje strašne reči.

In Duroy se je hipoma spomnil tistega, kar mu je govoril pred nekaj tedni Norbert de Varenne: »Jaz vidim sedaj smrt tako od blizu, da se mi čisto hoče prožiti roko, da bi jo odpahnil od sebe... Povsod jo vidim. Drobne žuželke, pogažene na

cesti, padajoče listje, bela nitka, ki jo zapazim prijatelju v bradi, vse to mi razjeda srce in mi kliče: Lej jo!«

Tisti dan ni razumel, danes pa je razumel, ko je gledal Forestierja. In dotlej neznana, kruta bojazen se ga je polastila, kakor da je zasluhlj čisto blizu, da bi jo lahko prijel, na tistem naslanjaču, kjer je hropel ta človek, srepo smrt. Najrajši bi bil vstal, odšel, zbežal, se vrnil pri tej priči v Pariz. O, da je vedel, ne bi bil prišel.

Sedaj se je bila razgrnila že noč po sobi, kakor da je ovil prežgoda mrtvaški prt tega umirajočega moža. Edino okno je bilo še vidno na najsvetlejši šipi se je risala nepremična silueta mlade žene.

In Forestier je zadirčno prašal: »No, in luči danes ne prinese? To se pravi streči bolniku!«

Senca telesa, ki se je očrtavala na šipah, je izginila, in po odmevajoči hiši je zacingljal električni zvonec.

Skoro nato je vstopil sluga, ki je postavil svetilko na kamin. Gospa Forestier je rekla svojemu možu: »Ali hočeš iti v postelj, ali pojdeš dol dinirat?«

Zammral je: »Dol pojdem.«

In večerje pričakuje so sedeli še približno eno uro nepremični, vsi trije, samo kdaj pa kdaj je spregovoril kdo besedo, kakršnokoli besedo, nepotrebno, banalno, kakor bi jim pretila nekaka skrivnostna nevar-

nost, ako bi dolgo trajal ta molk, ako bi skrepnel nemi zvuk te izbe, te izbe, po kateri je tavalja smrt.

Nazadnje je bil naznanjen diné. Duroy se je zdel dolg, brez konca in kraja. Ničesar niso govorili, jedli so brez šuma, potem so s prsti drobili kruh. Sluga je stregel, stopal, prihajal in odhajal z neslišnimi koraki; imel je obute copate, kakaj Charlesu je dodajalo škripanje s podplati. Samo tiktakanje lesene ure je motilo s svojim mehaničnim, enakomernim gibanjem tišino med temi stenami.

Ko so dojedli, se je umaknil Duroy s pretvezo, da je truden, v svojo sobo; naslonil se je na okno in gledal ščip sredi glave, kako je metal kakor ogromna okrogla svetilka, svojo suho, zavešeno luč na zidine belih vil in sejal po morju kot luskine migljajoče, mehke svetlobe. In iskal je kakega vzroka, da bi lahko hitro odpotoval, mislil na zvižaje, na brzovjake, ki jih je dobil, ali, da ga kliče gospod Walter nazaj.

A ko se je drugo jutro zbudil, so se mu zdeli njegovi naklepi o begu vse težje izvedljivi. Gospa Forestier se gotovo ne bi dala ukani, in s svojim strahopetstvom si bi pokvaril vse, kar je dosegel s svojo prijaznostjo. Rekel si je: »Pah, narobe je; no, kar je, to je, življenje ima tudi svoje neprimike; in vrhu tega, saj menda ne bo dolgo trajalo.«

Nebo je sijalo v sinjini, tisti južni sinjini, ki ti polni srce z radostjo; in Duroy je šel k morju, ker je mislil,

da bo Forestierja še tako dovolj zgodaj videl.

Ko je prišel za obed domov, mu je dejal sluga:

»Gospod je prašal že dvakrat ali trikrat za vas, gospod. Ali ne bi stopili k gospodu, gospod?«

Šel je v prvo nadstropje. Forestier kakor da je spal v naslanjaču. Njegova žena je ležala na kanapeju in je čitala.

Bolnik je dvignil glavo. Duroy je prašal: »No, kako ti je? Danes se mi zdiš bister.«

Forestier je zamrmral: »Res, bolje mi je, čvrstejši sem. Daj, obeduj hitro z Madelèno, popeljem se kam.«

Ko je bila mlada žena sama z Duroyem, mu je rekla: »Nate, danes misli, da se je izkopal. Od ranega jutra kuje načrte. Sedaj-le pojdemo v Juanski zaliv, da si nakupimo fajans za pariško stanovanje. Po vsej sili hoče ven, a jaz se grozno bojim, da se ne bi kaj pripetilo. Saj ne bo mogel prenesti tresenja na vozu.«

Ko je bila kočija pred hišo, je šel Forestier po stopnicah, in sluga ga je podpiral korak za korakom. Ko pa je zagledal voz, je hotel, da ga odpro. Žena se je protivila: »Prehladiš se. Saj to je blaznol!«

On pa ni odnehal: »Ne, ne, mnogo bolje mi je. Dobro čutim.« Najprej so se peljali po tistih senčnatih potih, ki teko vseskozi med vrtni, tako da ima Cannes povsem podoben angleškega parka; potem so zavili na antiško cesto ob morju.

Forestier je razlagal pokrajino. Najprej je bil pokazal vilo grofa pariškega. Potem je imenoval druge. Bil je dobre volje, a ta veselost je bila prisiljena, umetna in medla veselost človeka smrti zapisanega. Dvigal je prst, ker ni imel moči, da bi iztegnil roko.

»Lej, tamkaj je otok Svete Margaret in grad, odkoder je ušel Bazaine. Ali so nas pitali z lažmi v tej zadevi?«

Nato se je domislil svojih vojaških let; imenoval je častnike, o katerih je vedel povedati marsikatero dogodbico. A nenadoma, na nekem ovinku, se je razgrnil pred njimi ves Juanski zaliv z belo vasjo v ozadiju in z antiškim rtmom na drugi strani.

In Forestier, ki ga je prijel hipoma otroče veselje, je zajecjal: »Ha, brodovje! Sedaj boš videl brodovje!«

Sredi širnega zatoka je bilo res videti pol tucata ogromnih ladij, podobnih z jevejem pokritemu skalovju. Bile so čudne, nelične, veličanske, z izbruhanimi, stolpi, rilci, ki so se pogrezali v vodo, kakor da se hočejo zariti v dno.

Težko si je bilo misliti, da bi se mogli ti orjaki premikati in kretati, tako so bili videti neokretni in na mesto priklenjeni. Plavajoča baterija, okrogla, visoka, v obliki opazovalnice, je bila podobna svetilnikom, k' jih zidajo na kletci.

(Dalje prihodnjik.)

deželno oblastvo določiti, v katerih deželnih jezikih naj se napisajo naprave, vendar doslej razum kranjskega nobeno drugo deželno oblastvo ne sihi občin, delati napise na krajevni deskah v gotovih jezikih, temveč prepušča odločbe v tem pogledu njim samim. Kranjsko deželno predsedstvo sicer vtemeljuje potrebo dvojezičnih napisov s tujskim prometom in vojaškimi vajami, toda to je samo pretveza, glavni namen je, dati popolnoma slovenskim občinam na zunanji dvojezično lice. Če imajo občine na Primorskem, Stajerskem in celo na Koroškem lahko samoslovenske napise in pri tem ni oviran tujski promet in tudi vojaštvo ne pri svojih vajah, potem ne najdemo vzroka, zakaj bi se morala občinam na Kranjskem delati sila.

Sicer pa tudi ne gre občinam, ki so v zadnjih letih krajevnih deske večinoma prenovile, s tem povzročati novih stroškov. Tudi ne more nihče prisiliti lastnikov poslopij, kjer so pritrjene krajevnih deske, da dovolijo nabitje tabel z dvojezičnim napisom. Deželna vlada, kateri mora biti vendar v prvi vrsti na tem ležeče, di vlada v deželi mir, je povzročila s svojo odredbo glede krajevni desk popolnoma brez vsake potrebe novo razburjenje med prebivalstvom in zmede v občinah. To velja tudi glede kočevskih občin, ki so v zadnjih letih po večini odstranile dvojezične napise. Če kdaj, velja v tem slučaju: Quia non movere. Občinam pa svetujemo, da se proti odredbi deželnega predsedstva pritožijo na c. kr. ministrstvo za notranje zadeve. Pritožba se mora vložiti potom pristojnega okrajnega glavarstva v 4 tednih po obvestilu.

Italijansko - turška vojna.

Rusija in Dardanele.

Na šestem kongresu zastopnikov industrije in trgovine je izjavil ministrski predsednik Kokovcev, ko je govoril o zatvoritvi Dardanel, da je to vprašanje velike politične važnosti, ki jo ruska vlada povsem priznava. Možnost, da Turčija je enkrat zapre Dardanele, je politično zelo pomembna. Rešitev tega vprašanja pa ni odvisna od individualne volje Rusije, marveč od celotne politične konjunktore. Zato svetuje, da naj kongres tega vprašanja ne obdela preobširno, ker niso izključena presenetanja.

Italija že želi mir.

V časopisni polemiki konstatira »Tribuna«, da je jedro vprašanja v vojni s Turčijo suvereniteta v Libiji. V interesu trajnega mira (?) je bil izdan dekret z dne 5. novembra in ker je ta dekret vsled volje naroda že postal zakon, je glavni pogoj stališča Italije kot velevalosti, da ostane ta zakon v celoti v veljavi. Kljub temu pa je pripravljena Italija, če pride v kratkem do mira, v vseh drugih točkah upoštevati materialne in moralne interese Turčije. Če bi se dal najti način, da bi bilo mogoče samoljubje in ponos Turčije ščititi, bi to Italijo zelo veselilo. Težišče celega vprašanja pa leži v okolnosti, da mora ostati suvereniteta Italije v Libiji nedotaknjena.

Izgnani Italijani.

Včeraj je vročila turška vlada nemškemu poslaniku v Carigradu, ki je prevzel protektorat nad Italijani, irade glede izгона Italijanov. Mnogo Italijanov se že pripravlja, da v krat-

kem odpušajo. Na sto in sto Italijanov, moških in žensk, se zbira pred nemškim konzulatom, kjer dobivajo potne liste, oziroma ubožna izkazila. »Secolo« prinaša podrobnosti o bedi iz Smirne izgnanih Italijanov, ki prihajajo v Pirej. Tudi delavce je zadel ta beda. Ker dolgo časa niso imeli nikakega dela, so morali pred svojim odpušanjem prodati vso svojo imovino za slepo ceno. Od 12 tisoč izgnanih Italijanov 50% niti italijansko ne zna. Tudi 30 vlakovodij, strojevodij, kurjačev in sprevednikov, ki so bili že 30 do 40 let nastavljeni, je bilo z družinami vred izgnanih.

Stajersko.

»Sokol« v Hrastniku priredi prihodnji mesec veliko kegljanje na dobitke. Razni dobrotniki so mu naklonili že več lepih dobitkov, mnogo se mu jih pa še obeta, tako od zidanih moških narodnih dam, od hrastniško - dolskih gospa ter gospodičen i. dr. Kegljanje, ki utegne biti zelo zanimivo, se bo vršilo v korist »Sokolskega doma«.

Elektrarna blizu Hrastnika ob Savi se bo skoro gotovo stavila, in sicer namerava to izvršiti — kakor je splošno prevladujoče mnenje — kranjska dežela, vzajemno z Južno železnico, ali pa rudokop (?), ki ima baje neke stare pravice do te vodne sile. Mi nimamo do nobenega podjetnika posebnih simpatij: Kranjci bi zaposlili pri elektrarni klerikalne, rudokop pa nemško - nacionalne kričarje.

Sledovi vročine. Iz Maribora nam pišejo: Zadnje dni imamo v Mariboru silno vročino in kaj čuda, da se je gg. urednikom krog »Straže« nabralo v glavi nekaj, kar diši — po kislem mleku, ali pa vsaj po denaturiranem alkoholu. Vsaj drugače si ne moremo pri najboljši volji tolmačiti članka v »Straži« z dne 17. maja t. l. z označbo »Liberalne nelojalnosti«, v katerem najde »Straža« protislovja med obema dopisoma, ki obravnavata v »Slov. Nar.« z dne 15. t. m. občinske volitve v Kamnici. Če hvali »Slov. Nar.« agitatorje ob onih volitvah, stori le svojo dolžnost, kajti čudo je sploh, da so se pod dani pogoji še našli — agitatorji za S. L. S. Za le-to je sramota še tem večja, ker ni storila celo leto prej — skoro nič, razun, da je priobčila par lažnjivo - pretiranih člančičev. Graja pada na S. L. S., a hvala na one, ki so kot rečeno, še sploh hoteli kaj storiti. In če kdo stori kaj v prosep slovenske stvari, je »Slov. Nar.« dovolj objektivni, da to pohvali, če tudi je pohvaljeni znabit klerikalec. Mi ne ubijamo in ne obrekujejo nikogar samo zaradi tega, da je klerikalnega pol. naziranja. Za nas je edino merodajno to, je-li kdo v javnosti v prid ali škodo slov. naroda delaven. Nič bi ne škodilo, če bi se postavila tudi »Straža« na to v naših razmerah edino primerno stališče.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Stajerskem. Zavoljo nepričakovanih ovir bilo je vodstvo Zveze primorano preložiti občni zbor na 29. dan junija, 28. junija zvečer je odbojova seja, 29. predpoldne zborovanje delegacij in popoldne redni občni zbor. — Ta sklep smo poslali takoj »Učit. Tovarišu« in »Slov. Narod«, a do danes še ni bil v nobenem listu objavljen. (Dopisa nisem prejel. St. ur.) — To je najbrž zopet zaslug naših pošt! — Dragi, pri-

pravljajte se pridno na velevažen občni zbor ter pridite v čim večjem številu! — Vodstvo.

Društvene novice in prireditve. Občni zbor »Društva slov. odvetniških in notarskih uradnikov« v Celju se vrši v nedeljo 2. junija ob 10. uri popoldne v Sokolskem domu. Potrebna polnoštevna udeležba. — Šentjurski pevski zbor priredi v nedeljo 2. junija koncert z umetniškimi sporedi. Sodelujejo priznane muzikalne moči na klavirju in goslih. Natančen spored še objavimo. — »Sokol« pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi na Binkošti pežilet k Sv. Barbari. Sestane pri Čehu. Zleta k Barbari se udeležijo tudi ptujski in mariborski Sokoli. — C. m. p. družnici v Središču je izročil Srečko Dogša 6 K, ki so se nabrale na gostiji Praprotnik - Rizman pri Tomažiču na Vitau. — Kegljaški klub se je ustanovil za poletje v Celju. Kegljalce bo vsako sredo in soboto zvečer v »Skalni kleti«. Mesečni prispevek 2 K, s čemur se dobi pravico do brezplačnega kegljanja ob klubovih večerih.

Drobne novice. V Ptuj se je hotel 19. maja pionir V. Pölzl ustreliti. Mož pa je slabo zadel in se je le težko ranil. — Ptujška davkarija ostane dne 24. in 25. maja zaradi snajenja uradnih prostorov zaprta. — Telefonska zveza Celje - Rogaška Slatina. Graška trgovsko - obrtna zbornica je sprejela v zadnji seji predlog mariborskega Pfrinerja, naj se priporoča graški poštni direkciji čim hitrejša zgradba telefonske zveze Celje - Rogaška Slatina. Pritegnejo naj se kraji Store, St. Jur ob J. ž., Grobelno, Šmarje pri Jelšah in Pristava. — Iz Maribora. V »Marb. Zeit.« javlja neki Roschanz, da se ga je v njegovi — odsotnosti izvolilo v odbor nemškega »Lehrherrenbunda« in da nikakor ne sprejme izvolitve. To so pa lepi začetki v »blagodejnem delovanju« novega društva. — Iz Gradca. Od ponedeljka sem se vrši selitev v novo deželno bolnišnico v Stiftingthau. Koncem junija bo stara Herbersteinova hiša v Paulustorgasse čisto prazna. Klinike se bodo preselile v novo bolnišnico tekom velikih počitnic. — Pri Novi cerkvi nad Vojnikom se je zastrupil posestnik Janez Fidler. Vzrok so slabe gnotne razmere. — Iz Trbovelj. Te dni se je igral neki Filip Murn s flobert-puško. Naenkrat se sproži strel in krogla gre blizu stoječemu kovaškemu učencu Martinu Balantu v trebuh. Smrtno nevarno ranjenega fanta so spravili v ljubljansko bolnišnico. — V Krčevini pri Mariboru je ukradel nekdo pred kratkim železničarki Elizabeti Schneider zlate uhane in denarja za 70 K.

Koroško.

Vlom v Šentvidu ob Glini. V stanovanje zasebnice gđ. Fani Popolari v Šentvidu ob Glini je vlomil neznan tat, razbil predačo od neke omare in odnesel iz predače 600 K denarja.

Utonil je pri Borovljah 30letni Andrej Ogris. Padel je vodo vsled epileptičnega napada.

Izgubil se je 15letni pekovski vajenec S. Ričar, ki je služil pri pek. W. Wascher v celovškem predmestju. S sabo je vzel samo obleko, ki jo

je imel na sebi, vse drugo je pustil doma. Dečko je ušel, ali pa se je kje ponesrečil.

Detomorilka. Pri vojaškem strelišču so dobili včeraj vojaki v gozdu mlado žensko, ki se je zelo sumljivo vedla. Odvedli so jo iz strelnega okoliša in jo izročili čuvaju, ki je v stolpu na hribu. Tam je povedala ženska, da se piše Marija Jernej in da je iz Železne kaplje doma. Pripovedovala je, da je prejšnji dan v gozdu nenadoma porodila mrtvo dete, pri katerem je ostala celo noč. Zjutraj je dete zagrebala v listje in šla proti mestu. Jernejevo, ki kaže, da je duševno manj vredna so odpeljali v bolnišnico. Novorojenčka pa do sedaj še niso našli. Sumijo, da je dete mati zadušila.

Primorsko.

Iz sodne službe. Namestnik državnega pravdnika v Splitu Pavel Devič je dobil naslov in značaj državnega pravdnika.

Deželni šolski svet goriški. Za člane deželnega goriškega šolskega sveta za prihodnjo šestletno dobo so imenovani: prošt dr. Alojzij Faidutti, učitelj veronauka na državni višji realki Viktor Slop pl. Cadenberg in ravnatelj učiteljskega Viktor Bežek, vsi v Gorici.

Porotno sodišče v Trstu. Predvčerajšnjim se je končala obravnava proti delavcu J. Parovelu, ki je, kakor smo že poročali, oropal svojega pijanega tovariša Zidariča. Parovel tatvino taji, Zidarič, ki so ga končno našli, tudi ne more potrditi, da ga je okradel ravno Parovel. Zato so porotniki vprašanje krivde soglasno zanikali, nakar je sodni dvor Parovela oprostil. — Včeraj se je vršila obravnava proti 24letnemu trgovskemu potniku O. Placidu zaradi hudodelstva tatvine. Ukradel je namreč Placid d. 11. decembra v kleti hotela »Excelsior« železno škrinjo, v kateri je bilo denarja in raznih vrednostnih papirjev za okroglo 8000 kron. Obtoženec tatvino prizna, poudarjal pa je, da je to storil zaradi bede, v kateri je živel in vsled družinskih razmer. Njegov oče ga smrtno sovraži, mati mu je umrla za jetiko, njegova sestra si je lansko leto prerežala žile in umrla v bolnišnici. Tudi on se je že hotel usmrtiti in si je prerezal žile, kar se mu še sedaj pozna na obeh zapestjih. Zdravniki so izrekli, da on ni odgovoren za svoja dejanja. Bil je svoječasno že tudi v blaznici. Na predlog javnega tožitelja je sodni dvor obravnavo preložil, da se poizveduje še nadalje o položaju in duševnem stanju obtoženca. Danes se vrši obravnava proti Josipu Gabrovcu zaradi uboja.

Denar in ljubezen. Delavec Candus v Trstu je živel na stroške svoje ljubice, natakarike Marije Banove, ki je služila v neki gostilni na cesti del Pesce. Ko se je Banova naveličala njegovega nasilja in izrabljanja, je pobežala v Piran. Toda Candus jo je pregovoril, da se je zopet vrnila. Grozil ji je večkrat, da jo bo ubil, če se ne vrne. Ko se je vrnila v Trst, pa ni hotela iti več k njemu. Begala je pred njim po celem mestu. Vendar jo je Candus končno zasledil na cesti del Pozzo bianco. Nagovarjal jo je, da naj se vrne k njemu, ko pa ona ni hotela ugoditi njegovim zahtevam, je potegnil Candus nož in jo hotel zabosti v prsi. Banova se je umaknila in Candus jo je zadel v obraz, kjer ji je povzročil težko rano. Zavihtel je

zopet nož nad njo, toda pravočasno došli stražniki je s pomočjo pasantov Candusa zadržali in ga odpeljali na policijo. Policija je vjela pri tem slučajno jako nevarnega človeka. Candus je namreč grški ubežnik in ima na vesti že dva uboja.

Rimske starine v Istri. Arheološka družba v Istri je odkrila, kakor poročajo iz Poreča, na desnem bregu Červera znamenito starorimsko tovarno za lončene posode. Odkrili so ostanke velikanskega poslopja, ki je bilo najmanj 100 m dolgo. V raznih oddelkih so našli med razvalinami več kot 100 krasnih vrčev, ki imajo užgano znamko cesarja Hadrijana. Dobili so poleg tega v grobišču veliko orodja in raznega kinča. Kopali bodo še naprej proti bližnjemu morskemu zalivu, kjer upajo, da odkrijejo bogata starinska grobišča.

Porotniška obravnava proti Kregarju.

Celje, 23. maja.

Ker je trajala včerajšnja porotniška obravnava do polu 3. zjutraj, se je pričela današnja porotniška obravnava proti Kregarju in drugom šele ob polu 11. Posebno dolgo je trajalo izžrebanje porotnikov.

Državni pravdnik dr. Rojic je sporazumno z zagovorniki izjavil, da ne bo odklonil nobenega porotnika.

Izžrebani porotniki.

Izžrebani so bili nato sledeči porotniki: Josip Vengust (Teharje), Robert Diehl (Celje), Fran Detiček (Šmarje), Anton Cvahte (Ličenca), Ivan Rinci (Trnovlje), Martin Schuster (Mozirje), Juri Samec (Polževa), Ivan Počivavšek (Sedlarjevo), Hugon Wretschko (Konjice), Matija Benčan (Celje) in Simon Wutt (Zavodna). Kot namestnika sta bila izžrebana: Ivan Ravnihar (Celje) in Josip Gajšek (Prožin).

Ob polu 11. je stopil v dvorano sodni dvor. Predsednik je sodni nadsvetnik dr. Adolf Rožanč. Votanta sta sodnik Ivan Erhartič in dr. Herman Watzulik, zapisnikar Alojzij Neudel, državni pravdnik dr. Rojic.

Ivana Eržena zastopa dr. Vekoslav Kukovec, go. Kregarjevo in Štefeto zastopa dr. Josip Vrečko, ki je bil prvotno določen za zastopnika ex offio Ivanu Erženu, Kregarja pa zastopa dr. Fran Zanger.

Nato je predsednik izprašal obtožencem za generalije.

Po zaprilegi porotnikov, ki so prisegli vsi v slovenskem jeziku razen porotnika Hugona Wretschkota, je bila prečitana

obtožnica:

C. kr. državno pravdnštvo v Ljubljani vraga pri c. kr. deželnem kot porotnem sodišču v Ljubljani, ki je za presodo je kazni. reči pristojno proti:

1. Ivan Erženu, roj. 25. januarja 1876 v Ljubljani, pristojnemu v Homec pri Kamniku, kat. ožen., privatnemu uradniku v Ljubljani, predkaznovanemu;

2. Ivanu Kregarju, roj. 16. oktobra 1867 v Ljubljani, pristojnemu v Ljubljano, kat. ožen., posestniku in pasarju v Ljubljani, nekaznovanemu;

3. Frančišku Štefetu, roj. 13. novembra 1877 v Zalogu pri Ljubljani,

»Tako — tu sva pred šotorom našega generala,« je dejal vodja.

Nekoliko oddaljen od drugih je stal Montrealov šotor, okrašen s škrlatom in z zlatom. Med tem ko je moštvo ostalo pred šotorom, je bil vitez takoj peljan pred Montreala.

V.

Adrian drugič Montrealov gost.

Montreal je sedel na gornjem koncu mize, okrog katere so bili zbrani možje deloma vojaškega, deloma meščanskega stanu. Montreal jih je imenoval svoje svetovalce in se je z njimi posvetoval o vseh svojih načrtih. Ti možje so natančno poznali notranje razmere tistih držav, katerim so pripadali... Sigurno so vedeli, koliko vojakov ima ta velika, koliko denarja oni trgovci in kako velika je moč drhali. Tako je Montreal v svojem razbojniškem taboru vladal, kakor vojskovodja in kakor državnik.

Zborovalci so bili najbolj pri delu, ko je v šotor vstopil častnik in Montrealu nekaj povedal na uho. Oči so se mu zasvetile.

»Pripeljite ga notri,« je zaklical in si mel roke. »Mislim, da imamo ptiča v mreži. Da vidimo!«

V tem trenutku je bila odgrnjena zavesa in v šotor je stopil vitez. »Kaj?« je z vidnim razočaranjem mrmral Montreal, »ali naj bom vedno tako prevaran?«

(Dalje prihodnjik)

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Osmi del.

(Dalje.)

»Torej smo prišli v roke prijateljem,« je po trenutnem molku rekel vitez. Gospod Gautier de Montreal je moj stari znanec. Dovolite mi, da se vrnem k svojim tovarišem in jih obvestim, da smo sicer slučajno postali jetniki, a da smo vendar prisiljeni se vdati najspretnejšemu vojskovodji našega časa.«

Obrnil je svojega konja in odjezdil k svoji četi.

»Lep vitez je to in močatega vedenja,« je rekel vodja svojemu sosedu. »Zdi se mi pa, da njegova četa ni tista, ki jo naj vjamemo. Sicer pa bo di hvaljena bogorodica — njegovi ljudje so s severa, morda jih pridobimo zase.«

Vitez se je s svojimi ljudmi povrnil. Dali so besedo, da ne pobežijo in nato jih je oddelek tridesetih jezdecev spremil v taborišče velike kompanije.

Zapustivši glavno cesto, je prišla četa v tesno sotesko in potem skozi gozd na planjavo, kjer je bilo taborišče za tiste čase znamenite armade. Samo reka, čez katero je bil na-rejen iz neobsekanih hlovov most, je še jezdece ločil od tabora.

»Lep pogled je to,« je vzkliknil vitez, ko je pregledal platene ulice tabora. Vodja, ki je jezdit poleg njega, se je zadovoljno nasmehnil.

»Malo je vojskovodij, ki bi se mogli meriti s Fra Moreaio,« je menil vodja. »V njegovih četah so divji ljudje iz vseh krajev, iz palač in iz ječ, razbojniških jam in s semnje — a naučil jih je take discipline, da spravljajo v sramoto še državno armado.«

Vitez ni odgovoril. Vzpodbodel je svojega konja in prišel čez most v kratkih trenutkih v tabor. Tisti del tabora, kjer se je zdaj nahajal, pač ni zaslužil pravkar izrečene pohvale o disciplini. Vitezu se je zdelo, da take nerednosti in podivjanosti še nikdar ni videl. Tod in tam so bradati polgoli razbojnik gonili poropano živino, ondudaj so bile zbrane prepirajoče se kričave vlačuge, okrog kosmatih, pri belem dnevu pijanih vojakov. Kletve — upitje — pijani kričanje — to je donelo od vseh strani, sredi pota pa so se v naglici klali z noži podivjani banditje iz Kalabrije, vmes pa so komedijantje in židovski krošnjari begali za zaslužkom. Vitez in njegovi vojaki vzlic spremstvu niso prišli v miru skozi to sodrgo. Nesnažni otroci so se kakor čebele usuli okrog konj, kričali in zahtevali denar.

»Gospod, Vi res niste pretiravali, hvalač veliko kompanijo,« je rekel vitez svojemu novemu znancu.

»Ne sodite jedra po lupini,« je

odgovoril vodja. Saj še nismo v pravem taboru. To je zunanji del tabora, kjer je več drhali kakor vojakov. Armadi sledi dvajsettisoč oseb iz najzavrenejših slojev vseh italijanskih mest; pripravljeni so za boj, še bolj pa za plenjenje in ropanje. Kmalu bode videli drugačne vojake.«

»In takim ljudem je Italija izročena,« je zavzdihnil vitez in težko mu je bilo pri srcu.

Končno so vitez in njegovi spremljevalci prišli v boljši del tabora. Tam je bila ob potu razpostavljena dolga vrsta oborožencev, na koncu pa je bilo videti na malem griču poseben šotor, nad katerim je plapolala modrobarvna zastava. V tem delu tabora je vladal red. Oboroženi vojaki so prihajali in nosili z zadovoljnim usmevom zvežnje v šotore, drugi so prihajali iz šotorov, kakor da so že odložili svoje breme. Zdal in zdaj so preštevali denar, ki so ga prinesli iz šotorov. Vitez je vprašujoče pogledal svojega spremljevalca.

»To so šotori kupčevalcev,« je ta odgovoril. »Dovoljeno jim je kupčevanje v taboru; njih osebe in njih imetje je strogo zavarovano. Od vojakov kupujejo plen in vsi so zadovoljni.«

»Torej ima med vami neka surova pravičnost vendarle svojo veljavo,« je menil vitez.

»Surova! Vraga! V Italiji ga ni mesta, kjer bi ne bili veseli, če bi

imeli tako pravičnost in take nepristranske postavbe. Pogledjte! Tam so šotori sodnikov. Ti sodniki imajo dolžnost, da preiščejo vsak prepri med vojniki in izreko pravično sodbo. Tam na desni je šotor armadnega blaginika. Fra Moreale ne ostane svojim vojakom plače dolžan. V notranjosti našega tabora gre vse tako, kakor kolesca kakega stroja; priznam pa, da je zunaj tabora dovolj nereda.«

Vitez sv. Ivana je bil res ustvaril najbolj oboroženo in najzadovoljnejšo armado, kar jih je bilo takrat v Italiji. Vsak dan je dobil nove rekrute. Med italijanskimi najemniki se je govorilo samo o bogastvih, ki jih je dobili v Montrealovi službi in vsak vojak, službujoči kakim republikali kakemu tiranu, je vzdihoval po razbojniški zastavi, Fra Moreala. O sreči, ki jo dosežajo ljudje pri veliki kompaniji so jo pretirane govornice razširile celo čez Alpe in prišedši v osrčje tabora je vitez imel priliko zagledati na marsikaterem šotoru zastave in grbe nemških in francoskih plemenitašev.

»Gledjte,« je dejal vodja, kažoč na te grbe in zastave, »tudi v našem divjem mestu najdete različne stanove. In med tem, ko midva še o tem govoriva, se bliža našemu taboru še marsikaka zlata ostroga od severa.«

Zdal je prišla četa v oddelek tabora, kjer sta vladala mir in tihota.

kat., omoženi, urednika soprog, predkaznovani;

4. Elizabeti Kregar, roj. Petrič, roj. 19. novembra 1861 v Ljubljani, pristojni v Ljubljano, kat., omož., posestnika ženi v Ljubljani, nekaznovani

obtožbo:

I. Ivan Eržen je kot diurnist obrtne trgovske zbornice za Kranjsko v Ljubljani pred 18. decem. 1908 v uradu, v katerem je bil zavezan, zaupano mu oblast zlorabil na ta način, da je povodom priprav, naročenih mu v svrhu sestave imenikov obrtne in trgovske zbornice, koje je c. kr. deželna vlada za Kranjsko razpisala z ukazom z dne 18. avgusta 1908, št. 19.583, v občinskem katastru zbornice pri nekaterih obrtnikih in trgovcih davčne podatke, posnete iz predpisov c. kr. davčnih uradov, potvoril v ta namen, da bi pri volitvi pospeševal eno politično stranko.

II. Ivan Kregar je zgoraj pod I. navedeno zločinstvo nalašč napeljal in si prizadejal za njega gotovo izpolnjenje s tem, da je v svrhu izvršitve ponaredil prepustiti svoje stanovanje ter Ivanu Erženu pri tem z navodili in zabeležbami na roko šel.

III. Frančiška Štefe je pri priliki izvršbe pod II. in III. navedenih hudodelstev Ivanu Erženu in Ivanu Kregarju nalašč pomagala.

V. Elizabeta Kregar je nalašč pripomogla k izpeljavi zločinov pod I., II. in III. s tem, da je po ukazu Ivana Kregarja dajala Ivanu Erženu navodila, nadalje pa, da je Ivana Eržena, Ivana Kregarja in Frančiško Štefe s pohvalo k hudobnemu delu napeljevala ter imenovane osebe pokrepcavala v njihovih, na navedena dejanja osmerjenih nakanah.

Zakrivili so:

A. Ivan Eržen ad I. a) in b) hudodelstvo goljufije v zmislu § 197, 200, 201 a. k. zak.;

ad II. hudodelstvo zlorabe uradne oblasti v zmislu § 101 k. z.

B. Ivan Kregar ad II., Frančiška Štefe ad III. in Elizabeta Kregar ad IV. zlorabe uradne oblasti po § 101 k. zak. kot so krivci v zmislu § 103 k. z. ter se naj kaznujejo vsi po § 103 k. z., Ivan Eržen tudi z uporabo § 34 k. z.

Razlogi.

Spomladi letošnjega leta so nekateri listi, pripadajoči narodno-napredni stranki prinašali različne vesti o nerednostih, katere so se vršile povodom zadnjih volitev v trgovsko in obrtno zbornico kranjsko, ki so se vršile meseca januarja 1909. Zlasti sta se zakonska Ivan in Elizabeta Kregar in pa zakonska Ivan in Frančiška Štefe dolžila naravnost zločinstvenega postopanja. Preiskava, katere se je vsled odločnih očitanih morala ukreniti zoper imenovane osebe, je sicer dognala, da so marsikatero obdolžitve neresnične, deloma pretirane, nasprotno pa se je vendar izkazalo, da so se v resnici zgodile velike nerednosti, katerih so se udeleževale obdolžene osebe.

Dognalo se je nepobito, da se je takozvani občinski kataster, kateri služi poglavito v sestavo volilnih imenikov, potvoril in sicer v prid stranke, kateri pripada Ivan Kregar, to je S. L. S.

Navedeni občinski kataster, ki služi tudi v druge manj važne namene, se sestavlja iz davčnih predpisov, katere upošiljajo c. kr. davčni uradi trgovski in obrtni zbornici.

Iz občinskega katastra, iz katerega je razvidno, koliko davka plačuje posamezni trgovec ali obrtnik, se pred volitvami sestavljajo volilni imeniki na ta način, da se najprej na listih katastra zaznamuje volilna kategorija volilca in po teh označbah (izčrtanje) volilci izpišejo v posamezne volilne kategorije v volilnih imenikih. V katero kategorijo pride posamezni volilec, je odvisno od visokosti davka, katerega faktično plačuje.

Kakor je preiskava dognala, se je koncem leta 1908, torej neposredno pred volitvami, občinski kataster potvoril na ta način, da so se davčni podatki pri posameznih volilcih preuredili, to je ali zvišali ali znižali, tako da so nekateri volilci prišli v višjo kategorijo, nekateri pa v nižjo, nekateri pa bi celo izgubili volilno pravico.

Preiskava je dognala, da so se te falsifikacije vršile izključno v prid Kregarjevih pristašev, tako da so se dotičnikom davčni postavki zvišali, vsled česar bi prišli v višjo kategorijo, dočim so se davčni postavki nasprotnikov znižali, tako da bi dotičniki prišli v nižjo kategorijo, deloma tudi izgubili volilno pravico. Nekateri listi občinskega katastra pa so se kratkotalno uničili. Preiskava je nadalje dognala, da je te falsifikacije, ki so se pravočasno zasledile in so tedaj ostale brezuspešne, izvrševal bivši diurnist zbornice, Ivan Eržen. Ivan Eržen je imel nalogo iz občinskega katastra sestaviti volilne imenike po navodilih oficijala Goloba, ki je na liste občinskega

katastra zabeleževal, v katero kategorijo pripada posamezni trgovec ali obrtnik. Erženu so se torej v njegovi lastnosti kot uslužbencu trgovske in obrtne zbornice zaupali listi občinskega katastra; on je tedaj s tem, da je davčne postavke ponarejal ter potemtakem tudi posamezne volilce zapisal v napačne volilne kategorije v volilnih imenikih, zlorabljal zaupano mu uradno oblast v prid politične stranke.

Nedvomno je tudi, da je Ivan Eržen izvrševal opravila vladarstva v zmislu 2. odstavka, § 101 k. z.

Kajti obrtna zbornica ni zgolj strokovna organizacija, temveč obsega njen delokrog tudi splošne javne koristi. Zlasti pa imajo trgovske in obrtne zbornice voliti poslance v deželni zbor, kar je eminentno javna ter zgolj strokovna zadeva. Popačenje volitev v obrtno trgovsko zbornico pomeni potemtakem tudi popačenje volitev v deželni zbor. Kakor pa so priprave k volitvam v deželni zbor »opravila vladarstva« v širšem pomenu, tako maramo tedaj tudi volitve v trgovsko in obrtno zbornico in priprave k tem volitvam smatrati za javno in vladarsko zadevo.

Kakor pripravljajo povodom občinskih in drugih volitev občinski uradniki in uslužbenci volitve, tako pripravljajo uradniki in uslužbenci trgovske in obrtne zbornice volitve v zbornico.

Kakor pa je občinskim uradnikom nedvomno prepovedana vsaka zloraba uradne oblasti v prid eni ali drugi stranki, tako mora tudi biti kaznjiva zloraba uradne oblasti povodom volitev v trgovsko in obrtno zbornico.

Ivan Eržen se zagovarja s trditvijo, da ni sam niti iz lastnega nagi-ba izvršil navedenih falsifikacij, temveč da ga je zapeljal k temu Ivan Kregar, kateri mu je obljubil za to plačo ter mu tudi v resnici dajal denar. Poleg tega pa mu je baže Kregar tudi obljubil, da mu bo preskrbel dobro službo. Kakor Eržen nadalje pripoveduje, se je le vsled teh obljub in pa vsled svojih slabih gmotnih razmer vdal Kregarjevemu željam. Plača je bila mala, imel pa je skrbeti za bolno ženo in več otrok.

Delalo pa se je kakor Eržen opisuje, na sledeči način:

Ivan Kregar je imel različne listine, med njimi tudi zaznamek vseh trgovcev in obrtnikov posameznih občin, v katerem so bili zaznamovani pripadniki narodne napredne stranke in S. L. S. in taki, glede katerih ni bilo gotovo, h kateri stranki pripadajo.

Ivan Eržen je imel v rokah liste občinskega katastra, katere je skrivaje si prilastil in v stanovanje Kregarjevo prinesel, ter je Kregarju narokoval ime, obrt in davčni postavke posameznega davkoplačevalca. Kregar pa je imel pred seboj omejen seznam dotične občine, ter je kontroliral, h kateri stranki spada dotičnik, ter je pri nekaterih vzel, naj Eržen davčni postavke v listu (občinskega katastra) zviša ali pa zniža, slednje le pri pristaših narodno-napredne stranke. Pri nekaterih pripadnikih te stranke pa je listek celo vzel in strgal.

Pri tem si je Kregar na poseben listek zapisaval dotična imena s potrebnimi dodatki, poleg tega je tudi Frančiška Štefe na poseben listek imena zapisavala in sicer Kregar za eno, Frančiška Štefe pa za drugo kategorijo volilcev. Na ta način se je doseglo, da je prišlo nekaj volilcev iz nižje v višjo kategorijo, nekaj, in sicer takih narodno-napredne stranke je prišlo v nižjo kategorijo ali izpadlo, nekateri pa, ki sploh vsled premalega davka niso bili volilci, so postali volilci.

Eržen je na povelje Kregarjevo izradil posamezne davčne postavke ter jih nadomestil z drugimi, kakor je bilo treba, da se je dosegel zaželjeni namen.

Na podlagi tako falsificiranih listkov občinskega katastra je Eržen potem v zbornici nadaljeval spisovanje volilnih imenikov.

Volilne imenike je potem moral Eržen nositi Kregarju, da se je mogel prepričati na podlagi zgoraj omenjenih zapisnikov, če je Eržen res sestavil imenike na podlagi falsifikacij.

Navedene manipulacije so se vršile v Kregarjevem stanovanju navadno zvečer med 8. in 12. uro. Pri tem je bila včasih tudi navzoča Kregarjeva žena, Elizabeta Kregar, ki se pa manipulacij ni neposredno udeležila, temveč le včasih izrekla svoje veselje nad tem početjem, češ, liberalce se sme goljufati, ker to ni noben greh. Prinašala je tudi jedi in pi-jajo ter včasih, če Kregarja ni bilo doma, v njegovem imenu sporočila, katere liste občinskega katastra, to je glede katerih občin naj Eržen v prihodnje priinese.

Jasno je, da vsebuje popisano počenje vse znake sokrivde hudodelstva zlorabe uradne oblasti v zmislu § 5 in 101 kaz. zak.

Ivan in Elizabeta Kregar ter Frančiška Štefe pa odločno taje, da bi se na navedeni način udeležili falsifikacij ter trde, da si je Eržen vse to izmislil zgolj iz maščevalnosti.

Ivan Kregar se sklicuje posebno na veliko verodostojnost Ivana Eržena, ki je započel celo vrsto kaznivih dejanj, zlasti goljufij, sklicuje se na okolnost, da obtožbe med Erženovimi izpovedbami pred sodnijo in med vsebino časniških člankov velika protislovja, istotaka pa se ne vjemajo Erženove izpovedbe s tem, kar je poprej napram različnim pričam trdil.

Preiskava je dognala, da je Ivan Eržen res zakrivil celo vrsto kaznivih dejanj. Njegovo življenje ni nemadeževano. Služil je sprva pri Južni železnici, potem pri finančni straži. Obe službi je kmalu zopet zapustil radi nerednosti.

Vstopil je nato kot diurnist v trgovsko in obrtno zbornico, kjer je služil več let, dokler je bil koncem leta 1908 vsled navedenih falsifikacij odslovljen. Dobil je službo potem pri tvrdki »Naglas«, kjer pa je le malo časa ostal.

Pri Zadrugi zvezi v Ljubljani je posloval komaj dva meseca ter vstopil potem kot pomožni uradnik pri Mizarski zadrugi v St. Vidu nad Ljubljano, kjer je ostal od avgusta 1909 do februarja 1910.

Leta 1907 je prosil pri posojilnici v Moravčah za posojilo 800 K. Posojilnica je zahtevala podpis zanesljivega poroka na zadolžnika.

Obdolženec je prosil znanko Ano Premk za podpis, ker pa podpisa ni dobil, je kratkotalno podpis Ane Premk ponaredil.

Leta 1909 si je prizadeval dobiti od kočevske posojilnice posojilo 2000 K, tudi ta posojilnica je zahtevala podpis poroka. Ivan Eržen se v tem slučaju sploh ni prizadeval za dobiti podpis kakavega poroka, temveč je kratkotalno ponaredil podpis svojega strica Franca Eržena, vpokoje-nega župnika. Na ta način se mu je posrečilo dobiti obe posojili. Vendar v obeh slučajih ni dognano, da ne bi bil obdolženec imel namena posojila povrniti in torej tudi namen škodovati ni dognan. Kajti na prvo posojilo dolguje obdolženec le še 385 K, na drugo pa 1859 K, vse drugo je poplačal. Plačal pa je tudi od početka redno obroke ter je šele kasneje zaostal s plačevanjem. Ivan Eržen se zagovarja s trditvijo, da je pričakoval dobro službo, ker mu je Ivan Kregar opetovano obljubil tako službo.

Ta zagovor je z ozirom na zvezo, ki je nedvomno obstajala med Erženom in Kregarjem, popolnoma verjeten. Z ozirom na te okoliščine je tedaj Erženov zagovor, da je imel namen posojilo pošteno v dovoljenih mu rokih povrniti, da je podpisa le potvoril, ker je nujno potreboval denarja, ne pa morebiti v goljufivem namenu, verjeten ter potemtakem Eržen tozadevno ni zakrivil po kazenskem zakonu kaznjivega dejanja. Vendar je njegovo postopanje jako značilno.

Pred prilično dvema letoma je dobil obdolženec od »Jadranske banke« menično posojilo 200 K. Menico mu je žiriral knezoškof dr. Jeglič, katerega podpis je smatrala banka seveda kot popolnoma siguren.

Knezoškof je podpisal menico brez kakih pogojev. »Jadranska banka« pa je zgolj iz formalnih ozir-ov, deloma pa tudi, ker se je hotela Eržena odkrižati, zahtevala podpis še drugega žiranta. Eržen je takrat podpisal kratkotalno Kregarja. Menico je pri zapalosti plačal knezoškof dr. Jeglič. Ker se je šlo v tem slučaju za formalnost podpisa, ne pa za varnost posojila, tedaj se tudi v tem slučaju ne zamore govoriti o goljufivem dejanju, vendar kaže tudi to dejanje kako malo zbirčen je Ivan Eržen glede sredstev v dosegu svojih namenov.

Jasno je potemtakem, da je treba izpovedbe Ivana Eržena glede falsifikacij občinskega katastra, oziroma volilnih imenikov s previdnostjo ocenjevati. Zgolj na njegovo izpovedbo se obtožba zoper Ivana Kregarja in soobdolženca ne bi zamogla upirati. Preiskava pa je podala okolnosti, ki brezdvomno dokazujejo krivdo Ivana Kregarja tudi ne glede na izpovedbe Erženove.

Dognano je, da je Eržen proti koncu leta 1908, torej neposredno pred volitvami v trgovsko in obrtno zbornico jako pogostoma zahajal v Kregarjevo stanovanje, večinoma zvečer, tako, da se je Kregarjeva služkinja čudila ter gospodinjjo vprašala, zakaj li Eržen tako pogostoma prihaja.

Ivan Kregar ne zamore trditi, da je Eržen pogostoma k njemu prihajal; skuša to okoliščino pojasniti s trditvijo, da je Eržen hodil ga prosit, naj bi podpisal njegovo prošnjo za zvišanje plače. In dočim je Kregar v javnosti vsako zvezo z Erženom tajil, moral je v preiskavi priznati, da mu je nosil Eržen volilne imenike

(baje brez davčnih podatkov), katere je rabil Kregar v svrhu agitacije.

Dognano je nadalje, da je Kregar leta 1906 jamčil pri »Ljudski posojilnici« Erženu za posojilo 200 kron, ter končno poplačal 160 K, ko Eržen ni zamogel plačati. Kakor Eržen izpove, je že leta 1906 pomagal Kregarju pri agitaciji za volitev v trgovsko zbornico in radi tega mu je bil Kregar porok.

Kregar mora nadalje pripoznati, da je pogostoma dal Erženu denar ter da je tudi enemu Erženovih otrok boter — vse to pa baje zgolj iz človeškega usmiljenja (?). Ta zagovor na sebi že ni verjeten, posebno pa ni verjetno, da bi Eržen za toliko dobrot dolžil dobrotnika kaznivih dejanj. Značilna je tozadevna izpovedba Kregarjevega pristaša, gostilničarja Dachsa, ki odkritosrčno izpove, da Kregar podpira le politične pristaše in sodelovalce iz strankarskih namerov. Dočim Ivan Kregar oporeka, da bi se bil prizadeval Erženu pripomoči k boljši službi, je namram priči Dachsu izrecno priznal, da je Erženu skomandiral službo, da pa Erženu ni pomagal, ker noče storiti dobro. Dachsa je zadobil iz vseh okoliščin utisk, da je šel Eržen Kregarju pri volitvah na roko, zlasti ker je Eržena neposredno pred volitvami, ko so se v Kregarjevi hiši izpolnjevale vpisane glasovnice z imeni kandidatov, opetovano videl pri Kregarju.

Izstopil je iz Naglasove službe, je prosil Eržen za službo pri »Ljudski posojilnici«. Prošnja je bila sicer odklonjena, ker se Eržen ni smatral sposobnim, vendar ga je, kakor izpove priča kanonik Šiška, Kregar priporočal kot pridnega človeka. Da Kregar pri tej priliki ni omenil strankarskih zaslug Erženovih, je pač umevno. Kasneje je dobil Eržen vsled prizadevanja kanonika Šiške službo pri »Zadrugi zvezi«. Čeravno priča Šiška potrdi, da Eržena ni priporočal iz strankarskih ozir-ov, temveč le iz usmiljenja, se vendar da lahko sklepati, da je na pričo vplivalo priporočanje od strani Kregarja.

Vsekako je značilno, da je dobil Eržen službo pri »Zadrugi zvezi«, katere vodstvo spada k stranki S. L. S. in pa potem pri mizarski zadrugi, ki je včlanjena pri »Zadrugi zvezi«. Kakor se je že omenilo, in česar Ivan Kregar ne zamore tajiti, so se neposredno pred volitvami izpolnjevale v njegovem stanovanju glasovnice, katere so agitatorji po deželi nabirali in Kregarju vpošiljali. Ker je bilo število teh glasovnic veliko, je pri tem delu sodelovala cela vrsta oseb, med temi zlasti tudi Eržen, Ivan in Frančiška Štefe. V Kregarjevih rokah so se tedaj stekale vse niti agitacije, on je bil torej voditelj cele agitacije. — Značilno pa je za razmerje med Erženom in Kregarjem, da je Eržen pri tem delu sodeloval, česar kot uslužbenec trgovske in obrtne zbornice ne bi smel storiti. Kakor Eržen pripoveduje, da se tudi pri tem delu ni pravilno postopalo. Kajti glasovnice se niso samo izpolnjevale z imeni kandidatov, temuč so se tudi ponarejali podpisi posameznih volilcev, iz česar bi se dalo sklepati, da je Kregar na nepostavni način prišel v posest nekaterih glasovnic. Tozadevno se stvar ni natančno preiskavala, ker bi bil obseg preiskave preobširen in ker je kaznivost dejanja že zastarana. Če se pa primerja glasovnice posameznih volilcev iz leta 1906 in 1909, se opazi takoj cela vrsta nepravilnosti v podpisih volilcev, kar govori za to, da Erženove izpovedbe niso neresnične.

Ker je potemtakem nepobito dognano, da je Ivan Eržen potvoril občinski kataster v prilog S. L. S., ker se mora uvaževati, da pač Eržen za svojo osebo ni imel nikake koristi, kaj takega storiti, tedaj je pač zaključek upravičen, da ga je nekdo drugi k temu delu napeljal, in to tembolji, če se uvažuje, da pač Eržen razmer glede političnega mišljenja posameznih trgovcev in obrtnikov ni zamogel vedeti. Vse te razmere so pa bile edinele znane Ivanu Kregarju, kateri je bil, kakor rečeno, voditelj cele agitacije. Če se končno še uvažuje vse zgoraj navedene okoliščine, katere dokazujejo tesno zvezo med Kregarjem in Erženom, potem je edino le zaključek mogoč, da je Kregar Eržena napeljal k potvorjenju občinskega katastra, oziroma volilnih imenikov. Kaka druga možnost sploh ne obstoji.

Iz tega sledi, da je Ivan Eržen govoril v preiskavi nedvomno resnico, in sicer ne le glede Ivana Kregarja, temveč tudi glede Frančiške Štefe in Elizabete Kregar. Verjetnost Erženovih izpovedb pa sledi tudi iz okoliščine, da Ivana Štefeta ni dolžil sokrivde pri falsifikaciji občinskega katastra. Če bi Ivan Eržen govoril zgolj iz maščevalnosti, potem bi naravno dolžil Ivana Štefeta, ki je politično prononsirana oseba, ne pa Štefetovo ženo, katere mu ni ničesar žalega storila in kot politična oseba sploh ne pride v poštev.

Ivan Kregar se sklicuje na okolnost, da se vsebina časniških člankov glede te zadeve ne strinja z izpovedbami Erženovimi v preiskavi. To je pač navadna in naravna prikazen; v senzacijskih zadevah krožijo vedno vsakovrstne vesti, — fantazija posameznikov igra pri tem veliko vlogo, in da potem to, kar pride v časnike, ne odgovarja resnici, je umevno.

Nekatere priče, ki stoje v protislovju z izpovedbami Erženovimi, očitno zamenjavajo dogodke, kan je umevno, če se uvažuje, da je stvar precej komplicirana, ter da nepodučene priče ne zamorejo posameznosti razločevati. Tako trde na pr. posamezniki, da so po Erženovih izpovedbah pri falsifikacijah sodelovali tudi Dachsa, Lozar, Ivan Štefe in drugi, dočim so bile te osebe le navzoče, ko so se izpolnjevale glasovnice. Da se je Eržen namram posameznikom morebiti pobahal ter več povedal, nego odgovarja resnici, tako na pr. da mu je dr. Pegan podpisal menico za 1000 K, je verjetno.

A vse to ne zamore omajati zgoraj navedenih, nepobito dognanih dejstev.

Eržen se je tudi skliceval na list, katerega mu je baje dal Kregar in ki vsebuje navodila za falsifikacije občinskega katastra. Dočim je eden zvedencev spoznal pisavo kot Kregarjevo, zanikuje drugi zvedenec odločno, da bi bila pisava Kregarjeva. V očigled temu protislovju pač ni dognano, da pisava ne bi bila Kregarjeva. Sicer pa tudi, če bi se smatralo to dognanim, vendar to dejstvo ne bi zamoglo uničiti zgoraj navedenih dokazov, kajti Eržen je iz izgovoril prepričanje, da je pisava Kregarjeva, ni pa trdil, da je videl Kregarja dotični listek pisati. Kregar se je posluževal pri svojih političnih delih različnih oseb, ter tedaj ni izključeno, da je pisala listek kak neznana oseba.

Ker je potemtakem dokazano, da je Ivan Kregar Eržena napeljal k popisanim falsifikacijam in ker je po izpovedbi Erženovi in po celem stvarnem položaju sum, da so se falsifikacij udeleževale tudi Frančiška Štefe in Elizabeta Kregar utrjeni, je obtožba vsestransko utemeljena.

Slavnostno zborovanje povodom petdesetletnice „Društva zdravnikov na Kranjskem“.

Društvo zdravnikov na Kranjskem slavi letos 50letnico svojega obstoja in delovanja, in povodom te slavnosti je priredilo društvo v dvorani deželnega zbora slavnostno zborovanje, na katero je povabilo društvo k slavnosti ne le samo svoje člane, marveč je povabilo k zborovanju zastopnike raznih uradov in zastopnike bratskih društev hrvaških in srbskih.

Zborovanje je obiskalo lepo število članov domačinov in delegatov z dežele, častno pa so bili zastopani tudi razni gosti in zastopniki društev in uradov.

Udeležili so se zastopniki in sicer: kot zastopnik mesta Ljubljane župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar, deželno vladno je zastopal dvorni svetnik Kaltenegger, Kranjsko deželo deželni glavar dr. Susteršič, »Slovensko Matico« in društvo »Rdečega križa« vitez pl. Grasselli, »Muzejsko društvo« profesor Paik in dr. Šmajdek, »Pisateljsko društvo« prof. Perušek, društvo »Pravnik« dr. Majaron, društvo odvetnikov dr. Triller, društvo inženirjev stavbni svetnik Klinar, gremij lekarnarjev Sušnik, vojaške zdravnike višji štabni zdravniki dr. Winternik, dr. Stare, dr. Bass in dr. Losenberger. Iz Štajerske so prišli na slavnostno zborovanje predsednik kluba slovenskih zdravnikov v Celju dr. Raček, zastopnik deželnega glavarja dr. Jankovič, zastopnik organizacije okrožnih zdravnikov dr. Homan.

Iz Zagreba so prišli pozdravit bratsko društvo kranjsko povodom njegove 50letne slavnosti predsednik hrvaškega zdravniškega društva primarij dr. Kosirnik, dalje primarij dr. Čačković, fizik dr. Rihter in dr. Valjavec, dr. Gotlib, dr. Jurina, dr. Butorac in dr. Gutsch.

Iz Belgrada je prišel predsednik lekarskega društva dr. Vojislav Subbotić in dr. Ivković.

Zborovanja se je udeležil tudi kljub svoji visoki starosti vladni svetnik dr. Alojzij pl. Valenta, častni predsednik društva.

Zborovanje je otvoril društveni predsednik

dr. Dem. vitez Bleiweis Trsteniški, ki je najpreje toplo pozdravil vse navzoče, posebno goste in zastopnike raznih društev in uradov, in se jim je zahvalil za častno udeležbo.

Za zapisničarja zborovanja je imenoval dr. Vlad. Rudeža in dr. Polca. Nato je podal govornik kratko sliko društvenega 50letnega delovanja. Poudarjal je znanstveno stremenje društva na medicinskem polju in zanimanje za javne zdravstvene in higijsne interese, osobito deželne Kranjske in 50letno neumorno socialno delo v prid zdravnikom in njihovim rodbinam.

Naravno je, da v zdravstvenem oziru društvo ni moglo zavzeti odločilnega vodilnega mesta. Manjka li so za to vsi predpogoji, kakor klinika in drugi znanstveni instituti. Kljub temu pa je storilo društvo na tem polju svojo dolžnost. Vsaka nova ideja, vsaka nova pridobitev medicinske vede je našla v društvu odmev. Bogat vir za znanstveni napredek je v tem oziru naša deželna bolnica. V drugi vrsti je društvo gojilo in pospeševalo higijsne interese in se pri tem vedno skrbno oziralo na zdravstvene interese in potrebe ljudstva. Pred vsem je društvo sodelovalo pri gradbah novih bolnic, splošno higijsnih napravah in pri odpravi kužnih bolezni in pri mnogih drugih javno zdravstvenih vprašanjih. Velikega pomena za to je bilo posebno bakteriološko preizkuševališče. Društvo pa je stremilo tudi za tem, da se pridobitve medicinske vede popularizirajo in da prodro v najširše kroge občinstva, kar spričujejo razni spisi predavanja društvenih članov. V proslavo svojega jubileja je izdalo društvo obsežno poljudno razpravo o domači higiji in o prvi pomoči pri boleznih.

Veliko je storilo društvo tudi na socialnem polju v prid zdravnikov. Društvo zdravnikov na Kranjskem razpolaga danes z dr. Loschner-Maderjevo ustanovo, za breme vdove in sirote po zdravniških ustanovah, ki se je z raznimi prispevki zelo ojačala, dalje z vdovskim in sirotinskim zakladom, h kateremu pristopi lahko vsak zdravnik, in s dr. Bleiweisovim skladom za obolele in onemogle zdravnike.

Omenil je nato govornik političen razvoj društva, slovensko medicinsko terminologijo, literaturo itd. Po kratkem pozivu na nadaljnje delo je gosp. predsednik s ponovnim pozdravom svoj govor končal.

Pozdravi.

Nato sta pozdravila zborovalce s kratkimi nagovori in sicer imenu deželne vlade dvorni svetnik Kaltenegger in v imenu dežele Kranjske deželni glavar dr. Susteršič. Čestitala sta društvu in mu želela najboljši razvoj.

V imenu mesta Ljubljane je pozdravil zborovalce

župan dr. Ivan Tavčar.

Posebno je pozdravil brate goste in jim želel, da bi se počutili pri nas kot doma in odnesli od nas lepe spomine. Društvu čestita župan na njegovem uspehu. Nato poudarja, da je glavni dolžnik društvu mesto Ljubljana, ker so ravno zdravniki oni, ki veliko delajo za prebivalstvo in veliko brezplačno delujejo v človeški družbi. Ljublj. reveži so jim dolžni veliko hvale, pa tudi ostali meščani so njihovi dolžniki. Dalje se obrača župan s prošnjo na društvo zdravnikov, da to tudi v bodoče podpira mesto in stoji na njegovi strani posebno sedaj, ko živimo v času, da se bodo vršila v prestolici vsevažna dela, ki so velike higijsne važnosti in da pomaga društvo rešiti vprašanja, ki so v tako ozki zvezi z javnim zdravstvom. Župan obljubi v imenu mestne uprave, da nasprotno tudi društvo lahko računa na gorke simpatije, ki jih mesto napram zdravnikom goji.

Predsednik se je zahvalil gosp. županu in mu obljubil, da bo društvo tudi v bodoče rade volje podpiralo mesto in delovalo v njegovo korist.

Nato sta društvo pozdravila še predsednik zbora lečnikov primarij dr. Koslarič

iz Zagreba in predsednik srbskega lekarskega društva šefkirurg dr. Subbotić

iz Beograda. Oba sta toplo čestitala društvu na njegovih uspehih in mu želela v imenu svojih društev najlepši razvoj in najboljše vsestranske uspehe.

Predsednik se je obema zahvalil. Na to je govoril dr. Levičnik

slavnostni govor.

Zgodovina petdeset let društva zdravnikov na Kranjskem je zgodovina petdeset let poštenega zdravniškega dela, dela, ki se, zvečne prikrto, čisto tako malo uvažuje in — žal — tako naglo pozablja. Zgodovina medicine zadnjih petdeset let je povest neprenehnega srečnega razvoja, nenavadnih odkritij, nepričakovanih uspehov. In vsega tega napredka se je tudi udeleževalo zdravništvo na jugu. Zgodovina društva je postala tudi zgodovina napredka v medicini, zgodovina vsestranske uporabljenega, uvaževanega napredka. Petdeset let medicine! Napredovala je anatomija, pred vsem pa

tologična anatomija. Sledilo je odkritje za odkritjem. V petdesetih letih so odkrili celo vrsto povzročiteljev bolezni. Nova so v patološki anatomiji tudi poglavja o vnetju, o oteklinah, novotvorbah, patvorbah o parastih. Do višine, ki se navidezno ne da preleteti, se je dvignila moderna kirurgija. Lister je prvi uvedel aseptiko in antiseptiko (1869). Za narkozo so jeli rabiti eter in kloroform. Lokalna anestezija in pa uspavanje hrbtne možga se je splošno razširilo. In ko je tako kirurgija preprečila ali vsaj omejila nevarnost operacije in ji vzela želo bolečin, pa je obenem raztegnila svoj delokrog in našla novih metod. V to poglavje spada prerez in anastomotična spojitve živec, trepanacija, punkcija ošrnika, šiv srca, Forlanini-Brauerjev umetni pneumotorask, odstranitev pljučnih krp, terapija zoženega požiralnika, golčice, operacije na prebavilih in v trebušni votlini, kirurgija ledvic, operacije hipofize, različne transplantacije in implantacije, galvanokautika, termokautika, bronhoskopija, uporaba solne raztopine in želatine, Eschmarchova metoda (1873) proti krvavenju. Ginekologija s porodništvom je dobila veliko impulzov od kirurgije interne in istotako od bakteriologije. Velik je bil napredek v okulistik. Znamenit je bil v dermatologiji Hebra v Avstriji, Ricord na francoskem, Hansen na norveškem. Veliko priznanje si je pridobila terapija Fin-sena pri zdravljenju lupusa. Znana sta tudi Ehrlich in Hata v boju zoper sifilo. Tudi notranja medicina nizaostala — dejstvo, — ki se čisto premalo upošteva! Velik je napredek v diagnostiki. Vedno bolj uporablja moderna diagnostika tudi drobnogled na Röntgenove žarke. Terapija, še okoli 1850 simptomatična, se spreminja v etiološko, smer ji daje vzrok bolezni in ne toliko simptomi. Zdravila se imajo preizkusiti na živih predmetih, izdelujejo naj se kolikor možno čista, star zaklad preizkušenih zdravil se obogati z novimi. Bolj kot kdaj se pri zdravljenju upošteva in uporablja zrak in podnebje, voda in kopeli, solnce in svitloba, izbira hrane. Uvede se elektroterapija, masaža, gimnastika, diatermija. Za gotove bolezni se grade posebne bolnice in zdravilišča. Preobisimo naraste polje interni in od debila se odločijo v tem času krepke rastike: pediatrija in laringologija, vsaka s svojo metodo in lepimi uspehi. Osamosvojila se je tudi nevropatologija in moderna psihitrija. Tudi higijena se je poglabila, dobila velik vpliv na javnost in na zakonodajo. Eden njenih največjih uspehov je pač njen pogumen sijajen boj proti epidemičnim boleznim. Sodna medicina se je posebno v Avstriji visoko vspela. Mnogo je tudi pripomogla organizacija vednostnega dela, medsebojno, prijateljsko delovanje stozedcev v medicini. Vsi narodi so se skušali v tej veliki tekmi za blaginjo človeštva brez nevoščljivosti, in veliko dušno so si izmenjavali velike pridobitve. Skoro vsak narod je položil svoj kamen v zgradbo moderne medicine. In naloga, ki še čaka zdravništva? Se vedno se kažejo vrzeli, ki jih bo treba izpolniti, dan za dnevom vstajajo novi problemi. Še niso odkriti povzročitelji vseh bolezni (škrlatinka, ošpice, osepnice, steklina, trahom), še nimamo specifičnih levkov pri karcinomu in tuberkulozi, še ne obvladamo popolnoma tetana. Socialna higijena, ki se zopet cepi v razne panoge, je še velika, deloma nepreorana ledina. Novi vidiki se odpirajo tako, rastejo nove naloge, in mogoče ni čas daleč, ko se medicina še bliže dotakne vseh strani človeškega življenja. Velikokrat se poudarja, da je naše ljudstvo tako zdravo in krepko, češ toliko vajakov daje domovini in naši mladi junaki tako naglo okrevajo v raznih boleznih, najhitreje od vseh narodov v Avstriji. Hvala Bogu! A če bi dalje vprašali, ali pa smo ohranili ves stari fond narodnega zdravlja v dobi preseljevanja in mizerije delavskih stanovanj, ne vem, ali bi mogli odgovoriti z „da“. Hude so številke o razširjenju tuberkuloze, neprimerno veliko imamo umobolnih, osobito na Kranjskem. Sifila ni nepoznata preprostemu ljudstvu in alkoholizem nas prepravlja dan za dnevom z novimi žrtvami. V tem oziru ostaja še velika naloga. Treba bo sestaviti natančno bilanco o ljudskem zdravju, dvigniti s primernim podukom zanimanje za zdravje in vzgojiti skrb za bolnike. V tem oziru imamo lepo tradicijo. Nekako 200 let je prošlo, kar je izdal znani ljubljanski zdravnik Gerbec celo vrsto tozadevnih spisov. V tem smislu je začrtana pot. A po pravici smejo prositi zdravniki samo eno: da jih občinstvo, javnost družba umeva, upošteva in jim pred vsem zaupa... To je vir moči, iz katerega hočejo piti poguma za nadaljnje delo — nastopajočih petdeset let.

Na to se je predsednik dr. Dem. vitez Bleiweis-Trstenički še enkrat zahvalil vsem udeležencem za obisk in sodelovanje ter za izraze gorkih simpatij do društva, nakar je zborovanje zaključil.

Zvečer se vrši v hotelu Tivoli častni banket.

Dnevne vesti.

+ Nadvojvoda Friderik, general pehote, je došel danes z generalnim štabnim šefom, polkovnikom Nemeškom, in spremstvom v Ljubljano. Došli so pa tudi v Ljubljano: fml. Schandru, fml. Artur Winkler, fml. Viktor Dankl, poveljnik 14. zbora, in poveljujoči general v Inomostu, polkovnik Kiszling, generalni major Viktor Seidler in generalni štabni major Viljem Eisner-Bubna.

+ Klerikalci in sodišče. Klerikalci nečejo, da bi pri sodišču veljala pravica in postava, marveč hočejo, da mora v vsaki stvari zmagati klerikalec, tudi če je jasno in očitno, da nima prav. Klerikalno preganjanje sodnikov ima svoj izvor v tem, da sodijo sodišča po postavi in ne po ukazih klerikalne stranke. A ne samo sodniki, tudi sodni izvedenci so prišli že na klerikalno proskripcijsko listo, če izrekajo svoje mnenje po vesti in z ozirom na svojo prisego, pa ne tako, kakor klerikalci hočejo. Seveda, če bi se dobil kak sodni izvedenec, ki bi na primer kekega duhovnika spoznal za norca, četudi je popolnoma normalen, samo da bi bil obvarovan ječe, bi ga klerikalci proglasili za največjega učenjaka. Teroriziranje sodnikov in izvedencev je pri klerikalcih že kaj navadnega. Snoči, na predvečer Kregarjeve obravnave, je »Slovenec« s prozornim namenom, da bi vplival na celjske porotnike, napadel izvedenca za pisanje, dolžeč jih, da sta se v zadevi nekega kaplana Koviča zmotila. Cela »Slovenčeva« notica napravlja utisk, da so klerikalci uprizorili veliko lumarjo. »Slovenec« trdi, da je bil kaplan obsojen, ker je napisal anonimno pismo razžalje vsebine, ko je bil pa enkrat obsojen, da sta se dobili dve priči, ki sta pripravljene, izpovedati, kdo da je pismo pisal in da se je tudi oglasil pravi pisec. Imena je pa »Slovenec« previdno zamolčal. Zdi se, da je cela stvar izmišljena, ali pa, da je »pravi pisec«, ki ga več ni mogoče prijeti, ker je stvar že zastarana, kar najet. Saj vemo, kako ljudje na kmetih celo po krivem prisegajo, kadar gre za kekega duhovnika, koliko laglje je potem se dobiti ljudi, da se sami obdolže dejanja, za katero jih sploh več ne more doseči nobena kazen.

+ Oda javnih del in delavstvo. Stejemo si v dolžnost, opozoriti delavstvo na stališče, ki je zavzema klerikalna stranka pri oddaji javnih del. Klerikalna stranka je svoje stališče označila v snočnem »Slovencu«. Tam je rečeno: »Vsaka občina, dežela, ali država, mora pri oddaji večjih del iz vsega početka misliti na korist domačega delavstva in mu zagotoviti primeren zaslužek... Sploh bi pa v današnji dobi že smeli biti tako daleč, da bi se pri oddaji del ne mislilo le na oba pogodbenika, oddajalca in podjetnika, marveč tudi na tretjega, neobhodno potrebnega činitelja, na delavstvo... In če bi vsled tega dela stala kak tisočak več: v splošnem narodnem gospodarstvu bi se to stokrat izplačalo.« — Ta izjavljana klerikalne stranke je zlata vredna za vse delavce, ki so že in ki še bodo zaposleni pri delih, ki jih naroča deželni odbor. Doslej se sicer deželni odbor pri vseh svojih mnogostevnih stavbah, vodovodih, cestah itd. še nikdar ni zmenil za delavstvo, da si je znano, kako trdo izkorišča zlasti ljubljence vseh klerikalcev, podjetnik Lončarič, svoje delavce, a odslej naprej bo bolje — če bodo namreč delavci klerikalce za jezik prišli. — »Slovenčeva« izjava nalaga deželni odboru dolžnost, da pri oddaji vseh del skrbi za delavstvo tako, kakor je hotel Kristan v ljubljanskem občinskem svetu. Ker pa klerikalci radi mnogo obetajo, pa nič ne drže, naj skrb delavske organizacije, da mu bodo za petami.

— K srebrni poroki gosp. župana dr. Ivana Tavčarja in županje Franje dr. Tavčarjeve. Danes se je poklonila ge. županji Franji dr. Tavčarjevi deputacija kluba narodno-naprednih občinskih svetovalcev, na čelu ji podžupan in deželni odbornik dr. Karel Triller, ter ji izročila krasen šopek s travo in v mestnih barvah in v zlatu vezanim napisom: »Narodno - napredni klub občinskih svetnikov županiji 23. maja 1912.« V imenu narodno-naprednih občinskih svetnikov je nagovoril županjo podžupan dr. Triller, ki je v jedrnatih besedah orisal velike zasluge, ki sta si jih iztekla župan in županja tekom svojega delovanja. Na isti način je izrazilo svojo hvaležnost in svoje simpatije ge. županji tudi narodno ženstvo.

Iz trgovskih krogov v Spodnji Šiški nam pišejo: Socialnodemokratsko konzumno društvo ima namen uničiti vse tujakinske trgovce. Če se vodi konkurenčni boj v zakonitih mejah, tedaj nimamo sredstva, da bi nastopili proti njemu. Toda to konzumno društvo prodaja tudi nečlano. Vsled tega apeliramo na mero-

dajno oblast, naj varuje interese trgovcev in obrtnikov v Spodnji Šiški.

Kako postopa moščanski gerent Orazem s strankami. Moščanski gerent in zaupnik klerikalne večine kranjskega deželnega odbora, Jože Orazem, ima tudi v Hradeckijevi vasi hiše. Ena izmed teh hiš nosi števil. 35. V tej hiši so štiri stanovanja, kar je merodajna oblast pri kolavdaciji tudi dovolila. Jože Orazem je v tem smislu tudi poročal davčni administraciji. Ker je pa Orazem vseeno hotel še nekaj profitirati in ker je prepričan, da je on prva oseba v deželi, je napravil v kleti brez dovoljenja merodajne oblasti stanovanje. Tega svojega koraka seveda tudi ni naznanil davčni administraciji. V tej hiši ima za hišnika Karla Goršiča, ki mora pa Oražmu seveda za stanovanje dobro plačevati. In ta je, zavedajoč se svojih dolžnosti, naznanil tudi peto stranko, ki je prišla stanovat v klet, magistratu. In zdaj je bil ogenj v stehi. Oražem je takoj odpovedal Goršiču stanovanje ne glede nato, da je Goršič že obdelal vso zemljo okoli hiše. Radovedni smo, kaj porečejo merodajne oblasti k samovoljnemu postopanju tega prepotnega klerikalnega gerenta.

V Gorenjem Logatcu se bodo občinske volitve za drugi razred vršile dne 28. t. m. v občinski pisarni. Izvoliti je, za drugi razred tri odbornike in tri namestnike. Lista kandidatov je izdana — potrebna je še disciplina, kakor je bila pri zadnji volitvi. Občutne kazni trijo sedaj večinoma vsi logaški trgovci. Pred par meseci je bil iz Gradca preglednik za živila, ter je vsakega trgovca za najmanjšo malenkost ovalil kazenskemu sodišču, na kar je bil vsak z denarno globo kaznovan in je moral plačati še stroške kemičnega preiskovališča. Umestno ni, da ima doposlani preglednik orožniško patroljo seboj. Ali ne zadostuje občinski sluga, ali pa župan? Zaplenjeno blago preglednik vendar ne bo orožniku dal na rame, da ga odnese! Preglednik naj vsako blago, zapleni, ako spozna, da blago ni pristno, trgovec pa trpi že s tem škodo, ker mu mora dati raznega blaga vse po dvakrat, to je od vsake stvari po dva vzorca, tako da ima trgovec pri blagu, ki ga odstopi od dveh do petih kron škode in še zamudo časa.

Izdaja brez okrožnega zdravnika. Pred tremi tedni je odšel okrožni zdravnik iz Idrije na svoje novo mesto. Nadomestovati bi ga imela c. kr. rudniška zdravnica, ki sta v ta namen stavila svoje zahteve za čas nadomestjenja okrožnega zdravnika. Ker pa se njunima opravičenima zahtevama ni ugodilo, marveč jih kratkoma zavrnilo, sta odklonila vsako funkcijo okrožnega zdravnika. Med temi zlasti mrliški ogled, ki ga v Idriji izvršuje navadno okrožni zdravnik. Tako je Idrija vsled neumnega postopanja okrožnega zdravstvenega zastopa brez mrliškega oglednika. To je za drugo mesto v deželi brezdomno javen škandal. Je pa še polno drugih poslov, ki jih ima opravljati okrožni zdravnik, tako zdravljenje ubogih. Ali naj bodo ti brez zdravniške pomoči? Pričakujemo, da merodajna oblast takoj potrebno ukrene, da se tem škandaloznim razmeram, ki so samo na Kranjskem mogoče, napravi konec. Kdo pa bo prišel ob takih razmerah v Idrijo za okrožnega zdravnika?

Iz Postojne. Mnogo koristnega in potrebnega se je že storilo v moderni Postojni, odkar je povišal cesar naš prijazni trg v mesto. In tako je tudi prav, da se z napredkom koraka! Le na nekaj še niso prišli naši merodajni in v to poklicani faktorji, bodisi okr. glavarstvo ali uprava južne železnice in to je: nadlegovanje tujcev na kolodvoru od strani hotelskih portirjev. Smešno je opazovati ta zbor portirjev na dole tujce. Ti ljudje ti planajo po tujcih, kakor volkovi na jagnje. Po dva, trije hočejo ugrabiti kovčege tujcem ter jih odnesti v svoje omnibuse. Večkrat se tudi dogodi, da se skregajo medseboj in malone stepejo. Pred kratkim se mi je došlo tujec britko pritožil, ko so ga vsi mokočili. To je nedostojno in kvari ugled tudi društvu za promet tujcev na Kranjskem. Radi tega pozivljamo slavno upravo južne železnice in okr. glavarstvo v Postojni, da naredi konec temu neprimernemu početju, ker to napravi jako slab vtisk na potujoče občinstvo. — Kakor nam znano, morajo po vseh drugih mestih stati portirji hotelov pri svojih omnibuseh, kjer kličejo imena svojih hotelov, železniški uslužbenici pa, katerih je vedno dovolj, nosijo prtljago v vozove. Tako naj se tudi v bodoče v Postojni uvede, kar železniška uprava tudi že menda sama zahteva. Načelstvo postaje v Postojni pa prosimo, da potrebno ukrene, zlasti sedaj pred Binkoštni, da se te nerednosti na naši postaji odpravijo, ki gotovo niso v korist napredku moderne Postojne.

Zagorje na Plivki. Dne 17. t. m. je izvolil tujakinski občinski odbor so-

glasno gosp. Matijo Faturja st. častnim občanom. Menda ga ni občana, ki ne bi odobral tega sklepa. Matija Fatur je deloval od leta 1866. (ko se je uveljavil novi občinski volilni red) skozi 33 let vneto kot župan v korist občine. Bil je trden značaj ter ni pred vsakem vpognil vrata. Zaslužnega križca ni dobil, zakaj, ne vemo, zato je pa tudi prav, da mu vsaj občina izkaže najvišjo čast, ki jo sploh more. Sklenilo se je, dati mu diplomu, ob katerej priliki se bode možaka stare korenine tudi počastilo. Prošli mesec je obhajal novi častni občan zlato poroko. V ožjem krogu svojih sorodnikov je obhajal to redko slavnost, na strani svoje družice Nežike Fatur, roj. Domicelj. Zlato poroko je sklenil njiu najmlajši sin kaplan gosp. Jakob Fatur.

Z Vipavskega. Veliko ogorčenje je nastalo v Ajdovščini, kakor v okolici radi postopanja kranjskih klerikalcev v beli Ljubljani. Posebno se zgraža prebivalstvo radi denunciacij katoliškega duhovnika dr. Lampeta, ki je skrpucal ovadbo proti Ribnikarju, da sedi sedaj v preiskovalnem zaporu radi septembrskih dogodkov in to po preteku starih let. Tak človek, kakor je dr. Lampe, ki želi svojemu bližnjemu tako slabo, da bi bil popolnoma uničen za celo svoje življenje, se upa še pristopati k oltarju in darovati nekrvavo daritev in prejemati Boga! Ali ni to božji rop, ko goji v svojem srcu sovraštvo do bližnjega? Ali tako sv. vera uči, ali se ravna tako po Kristusovih naukih? Dr. Lampe je zgrešil popolnoma svoj poklic, zato je bil mu svetovalci, da vrže svoj duhovski ovratnik proč in ne dela svojim sobratom sramote in se podal med take ljudi kot je bil šahar, ki je visel na oljski gori poleg Jezusa Kristusa na levi strani. In taki človek sedi v deželni odboru kranjskem kot namestnik glavarjev; gotovo bode prišel čas, da bode ljudstvo tudi z njemu obračunalo in ga vrglo med staro šaro, kakor se je še zdaj zgodilo marsikakemu klerikalcu pri občinskih volitvah na deželi. — V nedeljo 12. t. m. so se vršile v občini Ustje na Kranjskem občinske volitve. Vkljub groznemu terorizmu je zmagala napredna lista v vseh treh razredih. Razmerje glasov je bilo sledeče: Naprednjaki: I. razred 27 glasov, II. razred 52 glasov, III. razred 88 glasov, skupaj 167 glasov. Klerikalci: I. razred 18 glasov, II. razred 22 glasov, III. razred 52 glasov, skupaj 92 glasov. Torej skupno v vseh treh razredih so dobili naprednjaki večino 75 glasov. Na belo nedeljo je napravila napredna mladina svojo veselico s plesom, ali ker se je tamošnjemu župniku Jeriču zdelo pregrešno, da bi se napredna mladina zabavala in pozabila nekaj ur v veseli družbi svojcev na težko delo celega tedna, je hotel na vsak način preprečiti veselico s plesom. Obrnil se je na deželni odbor, ker je vedel, da pri županstvu nič ne opravi, ali glej nič bolj hitrega ni mogel deželni odbor ukreniti, kakor da je dal pismenim potom na župni urad povelje, da se ples sploh ne sme vršiti. Ali županstvo se na to ni hotelo ozirati, da bi se ples prepovedal. Ker je bil župnik sedaj v zadregi, si ni vedel drugače pomagati, je ukrenil tako, da je deželni odbor brzojavnim potom prepovedal ples. Ker se je pa županstvo čutilo kot avtonomna oblast, se tudi na došlo brzojavko ni oziralo in se je veselica prav dobro obnesla in se je tudi prav pridno plesalo. Omeniti je še samo, da na pismeni prepovedi je bil podpisani zopet dr. Lampe. Ker se mlado rado vrtilo so napravili občani skupno čez štirinajst dni zopet veselico s plesom brez vstopnine in sedaj se ni več vtikal ne župnik in ne deželni odbor, da bi ples prepovedal.

Prešernova koč na Stolu se odpre dne 2. junija t. l.

Lovski pes, rjavo-sivkast (fermač, prepelčar), je pritekel 18. t. m. z nekim vozom od Leskovca ali Krškega v Kostanjevico. Čuje na ime s črko »e« (en zlog). V vrtniku manjka nekaj gumbov. Lastnik naj se obrne na sodnega predstojnika v Kostanjevici, ki ima psa pri sebi.

Požig. Uršna sela (Toplice): Dne 19. t. m. je tu gorelo. Pogorelo je več gospodarskih poslopj in sicer Vincencu Klobučarju: kovačnica, vozovi in razno drugo orodje; Ivanu Klobučarju: hiša, pod, hlev, svinjak, vozovi in 4 prašiči; Antonu Petrinu je pogorela hiša, klet, pod, kozolec in 2 svinjaka. Pogorelo je tudi mnogo raznega obdelanega lesa. Ogenj je nastal ob polu 7. uri zvečer. Zažgali so delavci železniške proge Novo mesto - Metka. Pili so v gostilni pri Jaksetu. Eden se je začel pripraviti in so ga postavili na cesto. Obljubil jim je, da bo zažgal. Takoj nato je šel na spodnji konec vasi h Klobučarju. Tam se je splazil zadaj za poslopje ter zažgal in nato pa zbežal. Za njim je stekel orožniški stražmojster s Cerovca, ki je imel tam stražo (patruljo), in ga je s pomočjo kmečkega fanta Lov-

renca ujel na njivah. Odpeljali so ga takoj v Novo mesto. Med tem pa se je eden delavec izrazil: »Oni je na tem koncu, jaz bom pa na onem.« Tudi njega so prijeli in ga drugi dan odpeljali v Novo mesto. Prvi, ki je prišel nesrečnim na pomoč, je bil graščak Gorjani z Ruprč vrha s svojo domačo brizgalnico. Delal je ves čas na vso moč. Kjer je bila nevarnost največja, tam je bil on. Kmalu je prišlo tudi gasilno društvo s Toplic pod načelstvom nadučitelja Matkote, ki je neumorno delovalo vso noč. Šele ob polu 6. uri zjutraj, ko je minila vsaka nevarnost, je odšlo domov. Ker ni vode blizu, je bilo gašenje težavno. Zahvaliti se je samo mirnemu vremenu, drugače bi bila šla vsa vas. Porabili so vodo iz vseh vodnjakov na spodnjem koncu vasi. Ljudje bodo sedaj brez vode. Vsa škoda znaša približno 14.000 K, zavarovalnica pa le 3900 K. Prebivalci ob progi zavarujte se! To ni zadnji požar v času gradbe proge.

Cirkus Stuzbart. Včeraj so se orile v cirkusu po običajnem neograjšanemu sporedu rokoborbe za trankso prvenstvo. Včeraj so prišli šele trije rokoborci in sicer Francoz Bordelais, Nemec Czaja in Schneider. Nastopila sta samo Francoz Bordelais in Nemec Czaja. Borba je bila zanimiva, kajti Nemec veliko nadkriljuje Francoza v moči in teži, Francoz pa ima boljše rutino, vsled česar je prišlo do par lepih momentov, ko se je Francoz v zadnjem trenutku hipno rešil poraza. Konec je Francoz po 17 minutah podlegel. Danes nastopita dva para.

Elektrodiograf „Ideal“. Samo danes se vidi še krasna francoska drama „Druga“ pri večernih predstavah. — Jutri priljubljeni „Specijalni večer“ s krasnim izbranim sporedom. — Za soboto se pripravlja drama „Smrtna nagrada“.

Deklico odpeljal. 29 letni kjučničar Fran Podbevšek je prišel lani leto iz Avstralije, kjer je delal na neki sladkorni plantazi in se nastanil v Ljubljani pri svoji materi. Med časom bivanja v Ljubljani je imel znanje z različnimi ženskami, a je vse kmalu prekinil. Pred kratkimi se je seznanil v parku na Slovenskem trgu z nekim 15 letnim dekletom, katerega je znal toliko pregovoriti, da ga je spraval s pomočjo 23 letnega Leopolda Drameta iz Zibike na Štajerskem in 29 letnega mizarskega pomočnika Avgusta Habiča iz Ljubljane, baje v Avstralijo. Podbevšek se je naprej odpeljal do Nabržine, kamor mu je deklico pripeljal Drame, Habič je imel pa nalog, da se je načrt izvedel. Podbevšek je šel potem z deklico v Milan in Genoa, odkoder sta se z zapeljenko baje odpeljala v Avstralijo. Po ovadbi je policija nazaj došla Habiča in Drameta aretovala in izročila sodišču, za deklico in Podbevškem je pa poslala v razne kraje brzojavke.

Najdeni trupli. Dne 20. februarja je bilo v beljaškem okraju najdeno truplo okoli 70 let starega moža katero je moralo biti tam že dle časa. Mrtvec je bil 165 cm dolg, sivek, je imel črne sivkaste lase in brke in nabradek. — Dne 12. aprila je bilo pa v obližju Sv. Magdalene, tudi v beljaškem okraju na levem bregu Drave najden mrtvec, okoli 50 do 60 let star, kmetsko obleden, velike močne postave, sivih las in angleško pristrženih brk in je imel tudi nabradek. Identiteta obeh trupel še ni dognana.

Aretovan je bil predvčerajšnjem brivski pomočnik Marko Ljubici, rodom iz Hrvaškega, katerega zasleduje sodišče v Petrinji zaradi hudodelstva tatvine. — Tudi provizijskega potnika 24 letnega Alojzija Sitarja je policija aretovala, ker je neko anončno tvrdko ogozljaf skoraj za 1000 K. Oba so izročili deželnemu sodišču.

Porotniška obravnava proti Kregarju.

(Nadaljevanje.)

Med čitanjem obtožnice je porotnik Vrečko rekel, da mu je slabo. Predsednik ga je potolažil, da naj potrpi, da bo čitanje obtožnice kmalu končano. Ko je bila obtožba v slovenskem jeziku prečitana, je izjavil predsednik, da jo bo prečital še v nemškem jeziku. — Dr. Kukovec je predlagal, ker so vsi obtoženci Slovenci, in znajo vsi porotniki slovensko, da naj se to opusti, če nobeden temu ne ugovarja. — Državni pravdnik zahteva, naj se vendar prečita obtožnica tudi v nemškem jeziku.

Predsednik temu ugodil. Porotnik Vrečko se oglašal zopet, da mu je slabo, nakar odredi predsednik, da se lahko odstrani, na njegovo mesto pa stopi namestnik Gajšek.

Nato prekine obravnavo za dve minuti.

Zasliševanje obtožencev.

Kot prvi je bili zaslišani obtožene Eržen.

Predsednik: Ali se čutite krivega? — **Eržen:** Zavedam se, da sem kriv. Nisem pa imel goljufivega namena. — **Predsednik:** Kdaj ste stopili v službo in kakšen je bil vaš gmoten položaj? — **Eržen:** Vstopil sem v službo leta 1902 z dnevno plačo 2 kron. Plače pomožnih uradnikov se zvišajo vsako tretje leto. Po dveh letih sem imel 72 K potem 100 K. Zadnje mesece po šestih letih sem imel 120 K. — **Predsednik:** Kaj je bilo s postranskimi službami? — **Eržen:** Te mi je preskrbel Golob. Zaslužil sem kakih 200 kron na leto s tem, da sem pisal naslove na kuverte. To delo je imel izvršiti Golob, odstopil pa je je meni ter sva imela od zaslužka vsak polovico. — **Predsednik:** Kdaj ste se oženili? — **Eržen:** Leta 1904. Mislim sem, da bom bolje izhajal, toda moja žena je bila že takrat bolna in je tudi sedaj bolehal. Bil sem zaradi tega vedno v gmotnih neprilikih ter sem skušal dobiti postranske službe in upal tudi, da bom postal v kratkem definitivni. Moj gmotni položaj se mi je tembolj poslabšal, ker je žena vedno bolehal in se je morala dati celo operirati. Mislim sem, da dobim v kratkem definitivno mesto, zlasti ker mi je bil dr. Windischer naklonjen. Nenaklonjen pa mi je bil dr. Murnik. Ko so me spodili, se je izrazil, da sem bil od nekdaj nesimpatičen. Ko sem izvršil falzifikacijo, nisem vedel, da se pregrešim proti kazenskemu zakoniku. Mislim sem, da grešim samo proti zbornici. Pač pa sem vedel, da me lahko kaznujejo. Nadejal pa sem se, da imam dobrega zaščitnika v podpredsedniku Kregarju. — **Predsednik:** Kdaj ste se seznanili s Štefetom? — **Eržen:** Poznam ga od mladih let. — **Predsednik:** Ali vam je dal Štefe nasvet, da naj se obrnete na Kregarja? — **Eržen:** Da. — **Predsednik:** Kako ste stopili v zvezo s Kregarjem? — **Eržen:** Štefe mi je rekel, da ima Kregar velik vpliv v zbornici in da mi on lahko preskrbi definitivno mesto. Obrnil sem se do Kregarja, da naj me podpira. Takrat so bili v zbornici trije do 4 klerikalci. Kregar mi je rekel, da so še premlabi, ker jih je premalo, da se pa bo potrudil kolikor bo mogoče. — **Predsednik:** Kdaj so se izvršile falzifikacije? — **Eržen:** Pred predzadnjimi volitvami. — **Predsednik:** Kako ste sestavljali običajno kataster? — **Eržen:** Davkarje pošljejo davčne postavke na posebnih listih trgovski in obrtni zbornici, ki shranjuje te listke v posebni shrambi. Iz teh listkov se napravijo potem posebni drugi listki, ki so temelj za volilni kataster. — **Predsednik:** Kako ste sestavljali falzificiran imenik? — **Eržen:** Srečal sem Kregarja na ulici in ta me je vprašal, kaj je novega. Rekel sem mu: Volitve bodo. In on me je vprašal, ali mu morem prinesiti volilni imenik, potem pa se je premislil ter je dejal: Ta imenik ni zanesljiv, bolje je, če mi prineseš kataster. Jaz sem se iz početka branil, ker sem vedel, da me Golob nadzoruje. Pozneje pa sem si premislil, ker sem bil mnenja, da me bo Kregar dobro honoriral in mi preskrbel dobro službo. Mislim sem, da je Kregar socialno misleč človek. Pozneje sem tudi zvedel, da se je Kregar trudil, da mi preskrbi dobro službo in sem se njegovi zahtevi takrat vdal. — **Predsednik:** Kako ste nosili kataster h Kregarju? — **Eržen:** Pod suknjo sem ga nosil Kregarju na stanovanje. — **Predsednik:** Kdo vam je dal nalog, sestaviti volilni imenik? — **Eržen:** Dr. Murnik je to delo poveril Golobu, Golob pa je delo izročil meni.

Predsednik: Kdaj ste pričeli manipulacije s Kregarjem? — **Eržen:** Ko so se začele priprave za volitve. — **Predsednik:** Kaj vam je Kregar obljubil? — **Eržen:** Bil sem na stanovanju pri njem. Stal sem ravno med vratmi, ko mi je rekel, da dobim 200 kron. Jaz sem odgovoril, ne gre mi za denar, ampak za stalno službo. — **Predsednik:** Kdo je pomagal pri delu? — **Eržen:** Sprva sva s Kregarjem sama delala, pozneje je delo tako naraslo, da nisva več shajala. Kregar je povabil Štefetovko. Jaz sem imel posla s katastrom in s prvo skupino. Drugi so ostalo delali. Jaz sem narekoval, drugi so pisali. Kregar je dobil iz župnišč zapiske volilcev. Kdor je bil modro podčrtan, je bil klerikalec, kdor rdeče podčrtan, je bil pa liberalce. Te zapiske smo primerjali s katastrom in tako dognali, kdo je liberalce. — **Predsednik:** Kaj je Kregarica rekla? — **Eržen:** Kadar Kregarja ni bilo doma, mi je njegova žena naročila, kaj naj prinesem drugi dan na stanovanje. — **Predsednik:** Kateri drugi so bili še navzoči? — **Eržen:** Ti so sodelovali samo pri izpolnjevanju glasovnic in pri neposredni agitaciji. — **Predsednik:** Kako ste falzificirali? — **Eržen:** Šlo se je za volitve v I. in II. razred v obrtni skupini. V III. razred je bila zmaga klerikalcem

gotova. V II. skupini volijo tisti, ki plačajo 30 K davka. Golob je zamenjal v listih tiste, ki ta davek plačajo. Mi smo te podatke že prej falzificirali. — **Predsednik:** Kako je Golob prišel falzifikaciji na sled? — **Eržen:** Naletel je na take volilce, ki so prej plačevali 5 K, pa so zdaj po falzifikaciji poskočili na 30 kron. Golob me je prijel in jaz sem moral priznati svoje dejanja. — **Predsednik:** Ali ste se zavedali, da ste s tem storil nepostavno dejanje. **Eržen:** Ne! Le to sem vedel, da me bodo iz službe spodili, če mi pridejo na sled. **Predsednik:** Koliko falzifikacij ste izvršili? **Eržen:** Okrog 500! **Predsednik:** V kateri skupini ste hoteli zmago doseči? **Eržen:** V drugi, ker imajo tukaj naprednjaki večino. **Predsednik:** Kako ste prišli do listine na kateri so bili napisani davčni podatki. **Eržen:** Kregar mi je dal listino. **Predsednik:** Kdo jo je spisal? **Eržen:** Mislim, da Kregar. Pisava je bila njegova. Ukazal mi je, naj vse potrebno izvršim v zbornici. **Drž. pravdnik:** Ali ste falzificirali tudi v tretji skupini? **Eržen:** Seveda. **Drž. pravdnik:** Ali ni Kregar nekaj listkov strgal? **Eržen:** Kakih 30 do 40. **Državni pravdnik:** Vi ste napredne volilce iz druge kategorije izpuščali, namesto njih pa vpisovali klerikalne. **Eržen:** Tako je. **Drž. pravdnik:** Ali ni Kregar zahteval kako kontrolo, da ste njegova naročila izvršili? **Eržen:** Zahteval je, da sem mu prinesel že sestavljene volilne imenike. **Drž. pravdnik:** Kdo jih je sestavljal? **Eržen:** Večinoma jaz, za radovoljski okraj pa Hauptman. Svetnik Erhartič: Kako je sodelovala Kregarjeva žena? **Eržen:** Direktno ne, pač pa je odobravala falzifikacije. Rekla je: Le fest jih dajte, liberalce goljufat ni greh. Falzificirali bi bili tudi brez nje. **Zagovornik dr. Vrečko:** Vi ste rekli, da ste izvršili do 500 falzifikacij? **Eržen:** Kregar mi je tako rekel. Če bi bilo ostalo tako, kakor smo falzificirali bi bila S. L. S. reusirala. **Dr. Vrečko:** Kolikrat je bila Štefetovka navzoča? **Eržen:** Kakih dvajsetkrat. **Dr. Vrečko:** Ali se je zavedala, zakaj se gre? **Eržen:** Vedela je, da gre za korist klerikalne stranke. **Zagovornik dr. Zanger:** Vi ste rekli v preiskavi, da so bili tudi drugi navzoči. **Eržen:** Da, prišli so in odšli. A direktno niso sodelovali. **Dr. Zanger:** Ali se je volilni imenik prepisal tudi za napredno stranko? **Eržen:** Da, tudi za napredno stranko. **Dr. Zanger:** Kdaj? **Eržen:** Ko je bil volilni imenik končan in dogotovljen. **Dr. Kukovec:** To je pa nekaj popolnoma drugega. Obravnava se bo nadaljevala popoldne. Poskus vplivati po dr. Zangerju na nemške porotnike se je ponesrečil, ker na porotni klopi ni nobenega Nemca.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj 23. maja. Med velikim truščem in šumom v zbornici — poslanci se pogovarjajo o dogodkih v Budimpešti — je pričel danes poslanec Vrstovšek svoj obstrukcijski igrov proti službeni pragmatiki. Noben poslanec ga ne posluša. Samo trije poslanci sede okoli njega.

Dunaj 23. maja. V parlamentu govore, da z ozirom na včerajšnji provokacijski sklep poljskega kluba v zadevi rusinskega vseučilišča prično danes s tehnično obstrukcijo. Govore da bo vlada parlament takoj odgovorila.

Kriza v kabinetu.

Praga, 23. maja. „Prager Tagblatt“ poroča da odstopi po Binkoštnih kabinet ter nastopi nov polparlamentarni kabinet. Od poljske strani bodo v tem kabinetu dr. Leo in Gorski, od Nemcev dr. Sylvester in dr. Urban, od Čehov dr. Fiedler in Vohanka. Grabmayr naj prevzame justični portfelj. Poljedelski resort naj dobi princ Friderik Schwarzenberg ali pa Nemec Damm. List pa ne imenuje kandidata za šefa.

«Slovenec» in Masaryk.

Dunaj 23. maja. Včerajšnji „Slovenec“ trdi, da je dal Masaryk Gostinčeve medklice v njegovem govoru ko se je dotaknil Ribnikarjeve aretacije citati iz zapisnika. To je laž. Ze več let velja v zbornici praksa, da se beležijo oddani medklici, na katere je govornik reagiral ali ki so dali povod za kake parlamentarne dogodke. Slovenčeve trditve, da je imel dr. Krek kaj boljše opraviti, kakor poslušati Masaryka je zelo naivna. Korošec se je trudil cel popoldan, da dobi klerikalnega avditorija za Masaryka. Toda klerikalci so dobro vedeli, da ni varno gledati v tega češkega politika in zato so ostali ob strani. Samo Gostinčar in Schilling sta postala žrtvi Koroščeve agitacije.

Ostala klerikalna gospoda je molčala. Interesantno je, da priznavajo klerikalci sami, da so ovadili Ribnikarja samo za to, da se maščujejo zaradi Kregarjevega slučaja.

Krvavi dan v Budimpešti. — **Mnogo mrtvih in ranjenih.** — **Barikade.**

Budimpešta, 23. maja. Ker je socialna demokratična organizacija proglasila za danes generalno stavko, so oblasti odredile da mora vojaštvo in policija zasesti parlament.

Budimpešta, 23. maja. Ob 10. dopoldne. Včerajšnji dogodki v parlamentu so našli danes žalostno nadaljevanje na ulicah. Socialni demokrati so proklamirali za danes generalno stavko ter se je tej stavki pridružilo vse delavstvo. Delavci so izdali parolo, da morajo na vsak način ob 10. pred parlament, da demonstrirajo

za splošno in enako volilno pravico in protestirajo proti nasilju ogrske vladne večine.

Izdana je bila parola, da morajo delavci neustrašeno naprej in se ne smejo ustaviti pred nobenimi zaprekami ter premagati vse ovire, ki bi se jim stavile nasproti.

Ob 6. zjutraj je zasedlo vojaštvo in policija vse dohode do parlamenta. Vojštvo je imelo nabite puške in policija ostre patrone v revolverjih.

Na tisoče in tisoče delavcev se je zbiralo že v ranih urah na ulicah. Mase so se začele ob 10. pomikati proti ulicam, ki vodijo k parlamentu ter so delavci poskusili prodreti skozi vojaški in policijski kordon.

Krvavi dogodki so neizogibni, ker imajo delavci parolo, da morajo na vsak način, brez ozira na zapreke prodreti do parlamenta.

Vojaske poveljniki imajo povelje brez parda streljati, če pride do hujših izgrediv.

Ob pol 11. dopoldne. Boj se je pričel. Delavci streljajo iz revolverjev. Vojštvo odgovarja s salvami. Pri prvi

salvi

je bil en delavec ustreljen ter je na mestu umrl, 80 delavcev je bilo težko ranjenih.

Ob 11. dopoldne. Prvi strelji so padli od strani demonstrantov.

Prva smrtna žrtev je bil neki huzarski častnik, ki je bil v prvi zadet ter se je mrtve zgrudil na tla. Nato je dobilo vojaštvo povelje, da naj strelja. Pri

prvi salvi

se je valjalo več kakor 100 delavcev v krvi na tleh. Demonstranti streljajo neprestano iz revolverjev. Trije policisti so baje mrtvi. Ti dogodki so se odigrali v Alkotmany utci, ki vodi naravnost proti pročelju parlamenta.

Ob 12. dopoldne. V ulicah v okolici parlamenta je prišlo do krvavih dogodkov. Dosedaj je približno 5 mrtvih in mnogo sto ranjenih.

V Vaczi utci je oddalo vojaštvo salvo, ki je podrla na tla 65 oseb, 3 so smrtno nevarno ranjeni, eden je na mestu umrl.

Množica je naskočila palačo nadvojvodinje Klotilde ter pobila vsa okna. Demonstranti so prevrnili tramvajske vozove in napravili barikade ter streljali iz revolverjev na policijo in vojaštvo.

Drugi oddelek demonstrantov se je vrgel na uredništvu lista »N. Pester Journal« ter je demoliral.

V Elisabetni ulici je oddalo vojaštvo salvo ter je bilo 150 delavcev težko ranjenih. En deček in en delavec sta bila na mestu mrtva. V Rakoczy utcu se vrši najhujši boj med delavci in vojniki. Tam so delavci v premoči ter se bojujejo na življenje in smrt proti policiji in vojakom. Ulica je popolnoma zabarikadirana.

V mestu vlada strašno razburjenje in največji strah, da pride še do hujših spopadov.

Dunaj, 23. maja. Ob 12. prihajajo iz Budimpešte prva oficijalna poročila o krvavih dogodkih v Budimpešti. Ta poročila pravijo, da se generalna stavka, ki so jo proglasili soc. demokrati ni popolnoma posrečila. Ena tretjina delavcev se stavke ni udeležila. V celem stavka sedaj 50.000 delavcev. V nekaterih večjih tovarnah delajo. Današnji jutrajni listi ne bodo izšli. Že v ranih urah so se zbirali delavci v skupinah po ulicah, ki vodijo proti parlamentu, ki pa je bil cerniran od vojaštva in policije. Prvi spopad se je izvršil na Margaretnem mostu kjer je policija naskočila demonstrante ter pri tem enega ranila. Ob pol 10. je policija napadla v Vaczi utci delavce, ki so se zabarikadirali v neki novi stavbi in streljali na policijo in vojaštvo. Tudi policija je rabila samokrese ter usmrtila enega, 60 delavcev pa ranila.

Na Ringu so demonstranti ustavili cestno železnico in vozove demolirali ter napadli sprehajalce s kamenjem in palicami. Poškodovani so več poslopji.

Dunaj, 23. maja. Vesti, da so začeli delavci streljati niso resnične. Tudi ni bil prvi usmrčen huzarski častnik, pač pa je bil ranjen neki huzar. Prva žrtev je bil delavec Holub. Po policijskem poročilu je bilo ob 12. 65 ranjenih, od teh 25 smrtno nevarno. Dva sta umrla na transportu. Na trgu Svobode je bil usmrčen neki 12letni deček, ranjenih je bilo tudi 7 policistov.

Demonstranti so po glavnih ulicah razbili tudi kandelabre, da onemogočijo zvečer razsvetljava.

Budimpešta, 23. maja. Mestni prefekt Boda je imel z ministrskim predsednikom Lukacsem konferenco ter se je nato odredilo, da vojaštvo zasede vse stavarne lokale in strankarske pisarne socialnih demokratov v Budimpešti.

Budimpešta, 23. maja. V parlamentu vlada strašno razburjenje. Justh je opustil tehnično obstrukcijo ter se zadovoljuje skupaj s Kossuthom s strogo opozicijo. Začetek se je pokazal kako razume Tisza svoje predsedstvo. Odtegnil je posl. Barabasu brez parda besedo češ, da ne govori k dnevnemu redu. Med govorom Lovaszja stopi poslanec Polonyi v dvorano ter zakliče z gromkim glasom: Na ulici teče kri! Šolske otroke more! Razburjenje je bilo velikansko tako da je moral podpredsednik več poslancev poklicati k redu.

Tisza se je nato dvignil ter zaklical: Mi nismo nikakršen Wohlfahrtsausschuss. Mi zborujemo naprej in naj se preliha na ulicah kri, kolikor se hoče. Naj padajo žrtve kolikor jih hoče, to je v interesu državnega miru!

Budimpešta, 23. maja. Ob pol 11. je zahtevalo vojaštvo pred parlamentom ojačenja ker so bili delavci v premoči. Dva bataljona vojakov sta prišla v teku pred parlament iz vojašnice.

Pri ataki v Vaczi utci je bilo 65 delavcev ranjenih in 1 usmrčen. Na glavnih ulicah so trgovine in banke zaprte in deloma oropane. Kavarne so razdejane in pohištvo zmetano na ulice, kjer je delavci uporabljajo za barikade. Usmrčen je bil tudi neki redar na konju in en bosanski vojak. Ob dveh popoldne so šli v bolnici že štiri mrtve. Ob pol 1. se je sešel ministrski svet, ki se je posvetoval, če naj se razglasi obsedno stanje.

Kriza v Srbiji.

Belgrad, 23. maja. Da se prepreči izbruh težke parlamentarne krize in opirajoč se na pasivnost opozicije, hoče vladna stranka odložiti neizogibno izpremembo v vladi do jeseni. Kabinet Milanović bi se tedaj deloma rekonstruiral in ostal začasno na svojem mestu.

Dogodek na črnogorsko-turški meji.

Cetinje 23. maja. Turške čete so napadle včeraj pri Veliki v okrožju Vasojevići na črnogorskem hribu Tetrebinjak stoječo črnogorsko stražo, ter jo so hotele pognati s hriba. Prišlo je do boja v katerem sta bila dva Črnogorci težko ranjena. Obmejno prebivalstvo se vsled tega dogodka močno razburja. Člani črnogorsko-turške mejne komisije, ki se nahajajo že več dni zaradi nekaterih mejnih vprašanj tu, so odšli takoj na kraj, kjer se je to zgodilo, da preprečijo nadaljne boje.

Vstaja v Albaniji.

Carigrad 23. maja. Položaj v Albaniji je zelo resen. Voditelji Arnavtov so raztrosili med prebivalstvom oklice, v katerih groze vsakemu s smrtjo, ki bi se ne pridružil vstaji. Vstasi se zbirajo na poti v Djakovo.

London 23. maja. Turška vlada je zaprosila angleško vlado, da naj imenuje 5 angleških častnikov za orožništvo v evropski Turčiji. Angleška vlada je tej želji ustregla.

Carigrad 23. maja. Turška vlada je opozorila po svojem poslaniku v Belgradu srbsko vlado na prodiranje srbskih četašev v vilajet Kosovo ter obenem prosila za pojasnila glede zbiranja srbskega vojaštva ob meji.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Izgnani Italijani.

Rim, 23. maja. „Messagero“ je izvedel baje iz dobrega dunajskega vira, da so nevrtnale vesilele na poziv Nemčije in Avstro-Ogrske sklenile skupno protestirati proti izgnanju Italijanov iz Turčije. Vesilele hočejo Turčiji pač dovoliti da izžene nekatere sumljive osebe, ne pa vseh Italijanov. Baje je pričakovati, da se bo Turčija udala na ta protest.

Rim, 23. maja. Kralj je izročil vladi za iz Turčije izgnane Italijane 100.000 lir.

Kriza v turškem kabinetu.

Carigrad, 23. maja. Od ponedeljka sem krožijo po Carigradu vesti o skrajšem odstopu enega ali celo več ministrov. V gotovih dobro podučnih krogih ventilirajo celo odstop zunanjega ministra.

Društvena naznanila.

»Sokol II.« prosi svoje člane, ki se nameravajo udeležiti vsesokolskega zleta v Prago, da se ta teden zglase pri društvenemu tajniku br. Švaglju, Mestni trg 10. Prosi se tudi dotične brate, da prinesejo s seboj 7 K za legitimacijo. Na kasnejše priglasi se ne bo moglo ozirati, ker se bode udeležence takoj naznanilo župi in ta pa naznani te takoj češkemu »Sokolu«. Ker ima češki »Sokol« veliko dela in ga ne moremo vedno nadlegovati s priglasi.

Slov. del. pevsko društvo »Slavica« v Ljubljani. Na binško nedeljo, dne 26. maja bo velika pomladanska veselica na vrtu in v areni Narodnega doma. Sodelujejo: društveni pevski zbor in popolna Slovenska Filharmonija. Spored: Pevski nastopi »Slavica«: 1. Fr. Ferjančič: »Oj slovenska zemljica«; zbor. 2. J. Aljaž: »Na bregu«; zbor. 3. a) »Se davno mračni«; narodna. Harmoniziral Martin Bajuk. Zbor. b) »Oj dekle, kaj s' tak žalostno«; narodna. Harmoniziral dr. A. Schwab. Zbor. c) Fr. Gerbič: »Vabilo«; zbor. 4. a) »Na vojno nepodu«; b) »Njeni lepši jako mlada žena«. Češka narodna, harmoniziral J. Malát. Zbor. c) »Staročeska«; Iv. N. Škroup; zbor. 5. L. Pahor: »Naša zastava«; zbor. (Pri izvajanju pevskega sporeda blagovoli naj se ohraniti popoln mir.) Promenadni koncert »Slov. Filharmonije«. Ljudska veselica z vsakoprstnimi zabavami. Ples v areni traja od pol 6. popoldne do 10. zveč. Minska pokušnja »Pri vselem Kranjcu«. Točila se bodo najboljša vina, a le v kozarcih. Lov na srečo s krasnimi dobitki. Pnevmatična pošta za resno in ljubavno dopisovanje potom določiljanja po ceveh. Slaščičarna. Kavana. Razne druge zabave in prizori. Zvečer »Lunapark« v Ljubljani. Vrt bo krasno dekoriran. Začetek ob pol 5. popoldne. Vstopnina 50 vin., čč. društveniki in otroci do 10 let prosti.

Litijska podružnica »Slov. plininskega društva« napravi prihodnjo nedeljo, dne 26. t. m. celodnevni izlet na Kum. Odhod iz Litijske ob 5:32 zjutraj z vlakom do Trbovelj, od tam čez Dobovec na Kum; povratek čez Št. Jur pod Kumom, Sklendrovce v Zagorje.

Rnjževnost.

— Totedenska številka »Slovenskega Ilustrovanega Tednika« obsega: Tekmovalno streljanje gorskih polkov v Ljubljani. Domobranski ministri Georgi v Ljubljani. Dragocena darila za tekmovalno streljanje: (dar cesarja Franc Jožefa I., dar nadvojvodov, dar sovenskih dam, dar mesta Ljubljane itd.) 25letnica poroke ljubljanskega župana dr. Iv. Tavčarja in soproge, 25letnica podružnice C. M. D. v Trstu in 25letnica gđ. Milke Mankočeve. Član jeseniškega Sokola Janko Vovk, ki se je potopil s parnikom »Titanic«. Nemiri v Maroku. — Odprtje Dardanel itd. — Ta številka S. I. T. je dvobarvna, ima lepe, jako zanimive slike. Kupujte »Slovenski Ilustrovani Tednik«!

— »Lovec«, list za lov in ribarstvo ima v 5. številki sledečo vsebino: Lov: Podgorski, Beli in zeleni listi. Klemenc: Spačnik. Podgorski: Brakada, (konec). I. Plesničar: Iz trnovskega gozda in iz več zanimivosti v lovskem opitniku. V oddelku Ribarstvo: Bačar: Po belokranjskih vodah in Listek Vrhovski: Belvedere.

Razne stvari.

* Pariški apaši igrajo biljard. Iz Toulona poročajo: Neki pariški apaš je prišel preoblečen v neko tukajšnjo kavarno ter igral biljard. Ko je izgubil partijo, je večkrat ustrelil na svojo soigralca, ne da bi ga zadel. Več gostov je zasledovalo zločinca, ki je neprenehoma streljal na svoje zasledovalce. Ko ga je neki tajni policist ustavil, je zločinca na njega ustrelil ter ga težko ranil. Občinstvo ga je tako preteplelo, da so ga morali odnesti v bolnišnico.

* Iz bede. Iz Berolina poročajo: V Weisswasseru je skočila soproga slikarja Auerja s svojimi tremi otroci v vodo. Vsi trije so utonili. Beda je vzrok groznemu činu.

* Nevesta — morilka. Iz Essna poročajo: 21letnega rudarja Hohansa je v prepripi umorila njegova nevesta. Zabodla mu je nož v srce. Morilko so zaprli.

* Na smrt obsojen duhovnik. V Bostonu so predčerašnjim električnim potom usmrtili duhovnika Richsona, ki je zastrupil svojo ljubico.

* Za avstrijsko vojno aviatiko. Tudi v Avstriji hočejo kakor na Francoskem, Nemškem, Ruskem in v Italiji nabirati za vojne zrakoplove. Notranji minister je že dal dovoljenje za vse kronovine. Neki član vladarske rodbine bo prevzel protektorat.

* Svojega očeta je hotel umoriti. Iz Augsburga poročajo: Infanterist Roschmer je bil obsojen na eno leto in dva meseca ječe, ker je hotel svojega očeta umoriti. Potem bi ga mati oprostila vojaške službe.

* Morilca so hoteli odpeljati. Iz Brna poročajo: Oblasti so izdale, da hočejo sorodniki morilca Toman, ki je v preiskovalnem zaporu, odpeljati. V to svrhu so si že kupili avtomobil. Tomanovo ženo so zaprli.

* Železniška nesreča. Iz Krakova: Na postaji Zaganka na rusko-Poljskem se je odrgalo dvajset vozov tovornega vlaka ter zdrčalo po strmim bregu. Vozovi so se popolnoma razbili. V enem vozu so bile vžigalice, ki so se užgale. Pet sprevodnikov je bilo težko ranjenih.

* Zmaga Rooseveltova. Iz New Yorka poročajo: Roosevelt si je priporil v državi Ohio veliko zmago. Od 48 delegatov je 42 zanj glasovalo. Ta poraz Taftov smatrajo za odločen. Pravijo, da bodo celo oni delegati, ki so bili dozdaj za Tafta, glasovali za Roosevelta.

* Kuga v Hongkongu. Iz Londona poročajo: Uradno poročajo iz Hongkonga, da je bilo tam v zadnjem tednu 208 slučajev kuge, 170 oseb je umrlo.

* Predor v Vatikanu. Iz Rima poročajo: Papež je šel pred par dnevi prvokrat skozi novi predor, ki so ga napravili iz njegove sprejemne sobe na vrt. Predor so napravili v to svrhu, da ni treba papežu hoditi skozi vatikanske dvorane, kjer je vedno mnogo obiskovalcev.

* Debeli dečko. Jako zabavno anekdoto iz washingtonskih vladnih krogov pripovedujejo ameriški listi. Bivši ameriški državni tajnik, sedanji senator El. Root, ki je obeneim tudi milijonar, si je pred kratkim vzel za slugo mladega zamorca, ki je bil v službi jako priden in poslušen. Neka dne ga je vprašal senator Root, kje je koš za papir. »Tega si je vzel gospod Riley,« je odgovoril deček. »Gospod Riley?« je vprašal Root. »Kdo pa je to?« »No, naš sluga,« je odgovoril deček. »A tako, ti meniš Petra...«, je pripomnil Root. Čez par dni je vprašal dečka, kdo je pozimi odprl okno. »To je napravil gospod Lanc,« je odgovoril deček. »Gospod Lanc? Kdo za vruga je ta gospod Lanc?« »No, čistilec oken,« je odgovoril deček. »Poslušaj dečko,« je rekel senator, »ne nazivaj vsakogar tako slavnostno za gospoda, imenuj ljudi pri njihovem krstnem imenu, sicer jaz ne vem, koga meniš.« Čez dobro uro se je prikazal deček pri vratih Rootovega privatnega stanovanja ter zaklical: »Olih, zunaj čaka neki debeli dečko, ki hoče s teboj govoriti.« Senator ga je precej čudno pogledal, ko je spoznal, kakšen učinek je napravil njegov ukaz. Hitro je skočil s svojega sedeža, kajti »debeli dečko« ni bil nihče drugi nego — predsednik Taft.

Gospodarstvo.

— Dobiček pri novih dvekronskih novcih. Dne 20. t. m. so izdali prvih pet milijonov komadov dvekronskih novcev. Vsega skupaj bodo nakovali 17 in pol milijonov komadov. Za kovanje teh novcev bodo porabili stare goldinarje. Novi dvekronski novci so za 2/3 grama lažji nego goldinarji in imajo torej relativno manj čistega srebra. Kajti dočim je bilo pri 1 kg kovanih goldinarjev 900 gramov čistega srebra, je pri 1 kg kovanih dvekronskih novcev samo 835 gramov čistega srebra. Tako torej profitira država z ozirom na današnjo ceno srebra pri vsakem dvekronskem novcu okroglo 30 vinarjev. Pri 17 in pol milijona komadov bo torej profitirala 5 1/4 milijona kron.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gospoda dr. Edgarda Saisa v Solunu.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Preizkušal sem na nekaterih bolnikih buteljke Vašega Serravallovega kina vina z železom, ki ste mi ga poslali in bil sem jako zadovoljen. Pri enem izmed teh bolnikov v rekonvalescenci sem mogel konstatirati, da so njegove moči s pomočjo tega vina hitro narastle, splošno stanje se je znatno zboljšalo in tek se je zopet pojavil. Drugi slučaj, kjer sem dosegel imenitne uspehe, je bila neka porodnica, bolna na malarični mrzlici. Vaše vino je zmagovalo Lavenovega parastila. Ta dva slučaja mi zadostujeta, da bom znanprej vedno zapisoval Vaše vino vselej, kadar bo prilika.

Solun, 5. maja 1909.

Dr. E. Sais.

Ne morete si predstavljati,

kako nad vse dobro se človek počuti, če si umiva glavo s Piksavonom. Piksavon je dobro, tekoče katranovo milo, kateremu se je po patentiranem kemičnem potu odvzel slabi katranov duh. Znano je, da je katran naravnost prvonočno sredstvo za negovanje las in kože na glavi. Najznamenitejši dermatologi smatrajo negovanje las s katranovim milom za najboljšo. Tudi v svetovnoznani Lassarjevi metodi za negovanje las, igra v uporabi katranovega mila za umivanje glave, glavno vlogo. Piksavon ne čisti samo las, temveč po svojem vsebovanju katrana naravnost pospeševalno vpliva na rast las. Piksavon da krasno peno in se da zelo lahko sprati s las. Ima prijeten duh in po svojem vsebovanju katrana učinkuje proti parazitarnem izpadanju las. Cena steklenici dveipol kroni, zadostuje za več mesecev. V vseh boljših brivskih salonih se tudi umiva lase in glavo s Piksavonom.

Borzna poročila.

Ljubljanska.

»Kreditna banka v Ljubljani«.

Uradni kurzi dunajske borze 23. maja 1912

Matteoboni papirji.	Dinar	Blagov
4% majevna renta	89-20	89-40
4% srebrena renta	92-05	92-25
4% avstr. krona renta	89-20	89-40
4% ogr.	88-80	89-40
4% kranjsko deželno posojilo	92-25	92-25
4% k. o. češke dež. banke	91-75	92-75

Srečke iz 1. 1860 1/2	442—	454—
„ 1864	610—	622—
„ tiske	291—	303—
„ zemeljske 1. izdaje	296—	308—
„ 2.	262—	274—
„ ogrske hipotečne	243—	249—
„ dun. komunalne	495—	507—
„ avstr. kreditne	489—	501—
„ ljubljanske	71—	77—
„ avstr. rdeč. križa	56-50	62-50
„ ogr.	35-50	41-50
„ bazilika	29-90	33-90
„ turške	242-60	245-60

Goldino.	454—	460—
Ljubljanske kreditne banke	638—	639—
Avstr. kreditnega zavoda	530-90	531-90
Dunajske bančne družbe	104-10	105-10
Državne železnice	729-50	730-50
Alpine-Moniar	964—	965—
Češke sladkorne družbe	370—	372—
Zivnostenske banke	279-50	280-50

Valuta.	11-40	11-42
Cekini	117-80	118—
Marki	95-65	95-75
Franki	94-65	94-90
Libri	254-25	255-25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 23. maja 1912.

Termin.		
Pšenica za maj 1912	za 50 kg	11-94
Pšenica za oktober 1912	za 50 kg	11-52
Rž za oktober 1912	za 50 kg	9-70
Oves za oktober 1912	za 50 kg	9-26
Koruzza za maj 1912	za 50 kg	9-14
Koruzza za julij 1912	za 50 kg	9-19

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2 Srednji razični tlak 30-76 mm

Maja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
22.	2. pop.	729-4	17-0	brezvetr.	oblačno.
	9. zv.	729-2	15-0	sl. jug	
23.	7. zv.	729-5	13-7	brezvetr.	dež

Srednja včerašnja temperatura 15-0°, norm. 14-9°. Padavina v 24 urah 3-3 mm.

Ne bodite malomarni,

če opazite, da vam izpadajo lasje, da imate prhljaj, ter rabite takoj dr. Drallejevo brezovo lasno vodo. Učinek je presenetljiv. — Cena K 2-50 in K 5—. Dobiva se v lekarnah, drogerijah, parfumerijah in boljših brivnicah. — Izdelovalec: Jurij Dralle, Podmokli n. L.

Trgovski pomočnik

mešane stroke — dober manufakturst, želi premeniti službo. Ponudbe s pogoji pod »Moč« — na upravnistvo »Slov. Naroda« 1877

Prodajalka

mešane stroke išče službo v večji trgovini do 15. junija. Naslov pove uprav. »Slov. N.«

Asekurančna pisarna išče pisarniškega uradnika

(obenem inkasanta), tudi penzionista z lepo pisavo, večšega slovenskega in nemškega jezika. — Lastnoročno pisane ponudbe sprejema upravnistvo »Slov. Naroda« pod »A 25«. 1904

Kontoristinja

ki je dovršila trgovski tečaj z dobrim uspehom, želi primerne službe.

Nastop 1. junija. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda.« 1898

Sprejmejo se takoj dva kovaška pomočnika in dva učenca

s hrano in stanovanjem.

Mihael Weiss, Ljubljana, Konjušna ul. 13

Lepo posestvo

na Cvilu št. 5, pri Žužembergu, na ravnem, tik okrajne ceste, hiša, vse gospodarsko poslopje in zemljišče skupaj ležeče, za 45 mernikov posetje, 12 johov hoste, lep sadni vrt in za 100 centov mrve košenja, se iz proste roke za K 16.000 proda. Ponudbe na lastnika 1900

Ivan Zaletel, istotam, do 30.6 t. l.

Prva avstr. zavarovalnica proti tatinskemu vlom v Ljubljani, Wolfova ulica št. 6,

katera zavaruje: na življenje, proti tatvini, požaru, neizgledam itd.

sprejme več zanesljivih

1895

potovalcev

pod zelo ugodnimi pogoji.

Dolinska kislavoda.

Grajski studenec (Thalheim). Čisto naravna alkalijaska. Priznana najboljša 1836

zdravilna in namizna voda.

Ta kislavoda, pomešana z vinom, ne izpremeni vinu prvotne barve, zato je zahtevajo po vseh gostilnah to vodo, katero pripravljajo zdravniki pri raznih notranjih boleznih. — Dobiva se v vseh večjih prodajalnah in boljših gostilnah.

Glavna zaloga in skladišče:

Ant. Krisper v Ljubljani.

»Zastopnik: E. Rooss v Kranju.«

Kontoristinja

z daljšo prakso, stenografinja, strojepiska, ki službuje pri velepodjetju želi premeniti službo 1843 Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«

Brivnica

v Ljubljani, na jako prometnem kraju se odda v najem ali pa proda.

Nastopi se lahko takoj. 1875

Naslov se izve v uprav. »Slov. Naroda«.

Proda se dobro ohranjen koncertni klavir

„Bösendorfer“. 1788

Poizve se Pred škofijo št. 15/III.

Odvetniški koncipijent,

3 1/2 leta odvetniške in 1 leto sodnijske prakse,

išče mesta.

Cenjene ponudbe pod »Dr. N. N.« na upravnistvo »Slov. Naroda« 1876

Proda se dobro idoča in lepo urejena

brivnica

nasproti kolodvoru v zelo prometnem trgu na Gorenjskem. Mesečni dohodki 240—280 K, po leti do 360 K. Proda se zaradi prevzetja druge brivnice. — Naslov pove upravnistvo »Slov. Naroda«.

Dober brivski pomočnik

lasničar, kakor tudi prodajalec, 19 do 23 let star, slovenskega in nemškega jezika zmožen,

se sprejme takoj za sezijo.

Franc Svadlena, Bled, pri zdravniškem domu.

Sprejme se takoj 1 kleparski pomočnik

in 1 vajenec

s hrano in stanovanjem 1893

Vinko Belec, kleparski mojster, Kranj.

V Šent-Vidu nad Ljubljano je naprodaj

hiša

z gospodarskim poslopjem in vrtom, v sredini vasi ob glavni cesti. — Naslov pove uprav. »Slov. Naroda.« 1894

Strojni pomočnik

(ključavničar) druga moč, se sprejme takoj. 1872

Kje, pove upravnistvo »Slov. Naroda«

Dve hiši naprodaj.

Ena pri farni cerkvi v Srednji vasi, zgrajena leta 1905 za hotel in trgovino, na jako ugodnem prostoru za promet, z 11 prostori in opravo, kakor tudi okrog 2 orala travnika. Druga poleg Bohinjskega jezera z dobro urejeno gostilno za tujski promet, poleg velik vrt in njive za stavbne prostore. 6352 m², pravico poleg svojega sveta ob jezeru za kopališče itd. Zemljišča, gozdov in pašnih pravic nad 18 orolov. Velika prihodnost na obeh straneh čaka kupca, kateri ne boče zamuditi prilike, ki ni vsak dan na razpolago. Pojavnika daje M. Grobotek v Bohinjski Bistrici. 1874

Kje, pove upravnistvo »Slov. Naroda«

Kovaškega pomočnika

starejšega, samostojnega delavca sprejme takoj 1840

Josip Runstler, kov. mojster

v Ljubljani, Tržaška c. (Lepi pot 1.)

Telefon šte. 16.

Leta 1937. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekture in stavbotekniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Potniki in izletniki v Trst
dobjo snazna in primerno cena

prenočišča

pri Hinku Kosiču, voditelju gostilne članov N. D. O. 1852

v ulici Carradori št. 15.

Združeni čevljarji

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14

prilagojajo svojo bogato zalogo obuval za poletno sezijo.

Vse vrste moških, damskih in otroških čevljev lastnega in tujega izdelka.

Gumi za pete, vrvice, zapenke, čistila itd. vedno v največji izbiri.

Specialisti za prave gorske in lovške čevlje.

Izdelujejo se po meri v lastni delavnici, sprejemajo se tudi popravila.

Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenike.

E 110/12 9 1902

Dražbeni oklic.

Pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 4, bo

dne 9. julija 1912, ob pol 10. uri dopoldne

dražba posestva

vl. št. 48 d. o. Krvavapeč in vl. št. 32 d. o. Osolnik, obstoječega iz 3 hiš, več gospodarskih poslopij in milna, 13 travnikov, 16 njiv, vrta, 12 pašnikov in 3 gozdov, s pritlikline vred, ki sestoji iz dveh konj, bika, krave, telice, junca, 3 prešičev in več gospodarskega in poljedeljskega orodja.

Nepremičninama, kateri je prodati na dražbi je določena vrednost na 33.192 K, pritliklini na 2.098 K.

Najmanjši ponudek znaša 23.527 K, pod tem zneskom se ne prodaja.

Dražbene hkratu odobrene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 4, med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne moglo uveljavljati gledé nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobé v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamljenega sodnji niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnija Vel. Lašče, oddelek II., dne 8. majnika 1912.

Ali ste nervozni?

Ali ste slabotni in onemogli? Ali Vas je zapustila moč in mladostna svežost? Ali imate slab tek? Ali imate neredno telesno odvajanje, bolečine v križu, glavobol, pomankanje spanja in ali opazujete, da Vam je življenska moč opešala?

Zakaj ne poizkusite elektricitete?

Ako se sklicujete na ta časopis, Vam proti vpošiljavi 10 vinarke znamke pošljemo brošurico o »moderni elektriciteti«

gratis in franko 1881

in smo tudi pripravljeni Vam v našem zavodu demonstrirati našo priznano metodo

Elektro Vitalizer, zdrav. ordinacijski zavod, Budapešta, Theresienr. 7, M. 173

Prešernove slike

predaja in pesilja po poštnem povzetju

lv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 273

Prodajalka želi službe

v trgovino z raznim blagom Govori slovensko, nemško in italijansko. 1878

Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Sprejem za svojo trgovino z meš. blagom

trgovskega sotrudnika

ki je izvežban manufakturst in spreten prodajalec. Vstop takoj. Ponudbe je pošiljati na naslov: 1879

J. Elsner, Litija.

Antikvarično

se kupi:

Jurčič:

Zbrani spisi

III., VIII. in XI. zv. — Ponudbe na

»Narodno knjigarno«

v Ljubljani.

POZOR! POZOR!

Naznanjam cenj. damam tu in na deželi, da prodajam do 8. maja vse blago, nahajajoče se v moji trgovini in sicer

slamnike, otroške kapice, športne kape kakor tudi vse potrebščine za modistke zaradi preselitve po globoko znižani ceni.

Opozorjam obenem cenj. dame, da bodem moj salon znatno povečala in se bode nahajal od 8. maja nadalje na

Starem trgu šte. 21.

Minka Horvat, modistinja.

Iz proste roke se prodaja

VILA:

v KAMNIKU

z 9 sobami in pritlikino, lepim sadnim vrtom, parkom in kopališčem, even. se odda

stanovanje za poletje

s tremi sobami, popolnoma opremljeno.

Natančneje povedo 1842

Ane Soss dediči v Ljubljani.

Na dobelo in drobno po nizkih cenah priporočam svojo

bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

354 Devocionalije in vse vrste blago za božja peta.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jovnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Kupi se še malo rabljen

bencinov motor

na 8 HP.

Ponudbe pod »Motor« na upravništvo »Slovenskega Naroda« 1834

Kavarna »Merkur«

je vsak dan 4302

vso noč odprta.

== M. V. Izlakar. ==

Izletnikom in potnikom ki obiščejo Kamnik v blagohotno naznanje!

Gostilna pri Petru

KAMNIK Velika ulica 19

prilagoja svojo izvrstno kuhinjo, fina naravna vina in Mengeško dvojno marčno pivo, vse po zmernih cenah. Na razpolago so sobe za tujce, po jako zmernih cenah.

1886 Z velespoštovanjem Peter Žerovnik.

S 8/11/40. 1831

Javna prodaja.

V konkurzni masi Gašparja Stimpf, neprotokoliranega trgovca v Šmarjeti se nahajajoče v zapisniku z ene 3. januarja 1912 opr. št. S 8/11/10 popisano in sodno na 2051 K 86 h cenjeno

manufakturno in špecerijsko blago s štacunsko opravo vred bo javno prodano dne 25. maja 1912 na licu mesta v Šmarjeti. Dražba se prične ob 10. dop.

Ponudniki morajo položiti 10 odstotkov cenilne, oziroma izklicne vrednosti na roko podpisanega upravnika.

Pod cenilno vrednostjo se ne bo prodajalo.

Po domiku mora plačati zdražitelj celo kupnino upravniku mase. — Za nadaljno shrambo blaga po domiku mora zdražitelj sam skrbeti.

Za kakovost in količino predmetov, ki se prodajo, ter za popolnost in resničnost inventurnega zapisnika konkurzna masa ne jamči.

Inventurni zapisnik si lahko ogleda vsak pri upravniku, ali pa pri sodnji v Mokronogu, kadar hoče.

MOKRONOG, dne 14. maja 1912.

Gustav Omahen,

c. kr. notar kot sodni upravitelj.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

.. .. znamenite Groharjeve slike

Primoža Trubarja

ustanovitelja slovenske književnosti

visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

== Cena s pošto K 3.20. ==

Dobiva se v

NARODNI KNJIGARNI v Ljubljani, Prešernova ul. 7.

Po nizko reduciranih cenah prodaja

„Angleško skladišče oblek“

spomladanske obleke za gospode, dečke in otroke, ter najnovejšo konfekcijo za dame in deklice.

G. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Prešernove slike

predaja in pesilja po poštnem povzetju

lv. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 273

„SLAVIJA“

.. .. vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond K 53.758.205-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.603-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa posojila dajem

Generalno zastopstvo v Ljubljani Cigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Nizke cene!

Novosti sukna za moške in modnega blaga za damske obleke!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

Ljubljana,
Stritarjeva ulica 4.

Varec zavarovan.

St. 353/pr.

Razpis.

Pri podpisnem deželnem odboru je oddati mesto

provizornega dež. gozdarskega potovalnega učitelja

Plača se določi po dogovoru.

Prošnje, opremljene z dokazili o starosti in domovinstvu, o strokovni usposobljenosti, t. j. o gozdarskih študijah in o praktični izobrazbi, o neoporečnosti, o znanju deželnih jezikov kakor tudi o fizični sposobnosti je predložiti

do 20. junija 1912 deželnemu odboru.

V Ljubljani, dne 17. maja 1912.

1861

Od dež. odbora kranjskega.

BLUZE,

krila, kostume, plašče, polerine, predpasnike,

otroške oblekice

plašče, klobucke, havbice, čepice,

higijenične potrebščine za novorojenčke

in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

AVTOMOBILI

Laurin & Klement

d. d. v Mladi Boleslavi

50

svetovno znani!

Zastopnika: Nikodem & Wetzka — Gradec

Za birmo!

dobite najcenejše, fine in precizne

ure, zlatnino, srebrnino

ter ure z

: znamko „Tup“

pri trdki

Lud. Černe

zlatar in trgovec,

Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Ceniki zastoj.

Ceniki zastoj.

Za birmance

1812

priporoča trdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo oblek
po čudovito nizkih cenah

Narodna knjigarna.

Prešernova ulica št. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7

združena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega, komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga

najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najpreprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli. Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo

Solski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn. Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najpreprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Solske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora v vseh velikostih, za dame in za gospode, za navadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Crnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske. Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na pisalne stroje

vseh sistemov po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznanila, fakture, trgovska pisma itd. itd.